

MŰFIZETÉS

MELYBEN:

Egy óra 24 korona.
Egy hét 2 korona.

VÉDEKEN:

Egy óra 20 korona.
Egy hét 2 k. 40 f.

HIREDETŐK:

6-hatában postán egyszer 20 M.
minden következőnél 15 fillér.

Nyitási óra 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyetért
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, július 10.

Mai számunk főbb közleményei:

Voxeróik: A magyar aratás.

A németországi „krach.”

Attila Péter — Solymossy báró ellen.

Tévedés, vagy sikkasztás?

Az őrmesterék regénye.

Mégégett udvarló.

Hajszu egy főispán ellen.

A fekete szemű Máró szökésben.

Aradi Nemzeti Színház.

A festőleány tragédiája.

Három öngyilkosság.

Miért nem lett színész?

Az ideai hadgyakorlatok.

Mészavart temetés.

Tárca: Egy trónvesztett fejedelem.

Csarnok: Borsi Bálintné temetése. Írta: Móra István.

A magyar aratás.

Arad, július 9.

(M—d.) Megérett a gazdaember sok, nehéz fáradozásának gyümölcse: sárgult kalászkok ingadoznak immár a tágas, szelőlőjárta mezőkön, sőt sok helyen, az ország déli és közép részein a kasza is megpendült már s kévékben, keresztekben áll a termés, hogy a cséplőgépet vagy nyomtató lovakat várja.

Hej, bizony nem csak sok fáradságába, hanem nehéz gondjaiba is került a gazdának, míg eddig jutott a dolog. Megkezdődött már az őszi: vajon hogy kél az elvetett meg, szárazság, féreg, egyéb ártalom nem öli, nem pusztítja-e ki? Folytatódott a tél beálltával: vajon nem fagy-e ki a vetés, vagy pállik-e ki? A kedves, bájos tavasz sem csökkentette az aggo-

dalmakat: Ugyan lesz-e idejében eső, vagy a sok nedvesség nem sárgítja-e ki, az árvíz nem borítja-e el? Azután jött a nyár. Hányszor tekintett a gazda aggodó szemekkel a magasban koválygó fellegek felé: vajon áldást hozó eső helyett nem romboló jeget rejtenek-e, a mely talán pár perc alatt tönkre teheti mindazt, a mit az őszi, tél és tavasz eddig megkimélt?

Hálás szívvel mondhatjuk, vallhatjuk, hogy ezen sok mindenféle elemi csapástól fenyegetett mezőre is az aratás, kivéven a jég vagy egyéb által sújtott vidékeket, kitűnőnek mutatkozik. Tudjuk ugyan, hogy a gazda reményei sokszor az utolsó pillanatban is megsemmisülhetnek, a köd, a megszorulás, a jég éppen a kaszája elől is hirtelen elveheti az áldást, de hát reméljük a jobbat!

A jég és vihatverte mezőket a politika szántóföldjein csak abban az ellentábor birtokát kepező tagban találjuk, a hol Rakovszky ur felvidéki pánszláv árpát, s Ugron ur Reichskriegminiszteri zabot vetett. Ott bizony befagyott a termés!

A későbbben érő gazdasági termények gondozásában éppen úgy kell azonban a gazdának szorgoskodni, s éppen ennél fogva az országgyűlés nyári szünete sem jelent nyugalmat a kormányra nézve. Sőt a Széll-kormány épen most nagyon élénk politikai időszak előtt áll, melynek a vámkérdések s az ezzel összefüggő nagyfontosságú közgazdasági kérdések adják meg jellemét. Az autonóm vámtarifa ügyében már legközelebb megindulnak a tárgyalások a magyar és osztrák kormány közt.

Nagy nehézségek fognak ennél felmerülni, mert az osztrák érdek szemben áll Magyarország életbevágó nagy érdekével. Az osztrák közgazdasági körök már formulázták óhajtaikat az autonóm vámtarifa ügyében. Ezeknek lényege ebben összpon-tosul: a védő ipari vámok még további emelése, a mezőgazdasági és pénzügyi vámok leszállítása. A magyar álláspont ennek ellene mond. Az autonóm vámtarifa ügyében meginduló alkudozásoknak messze kiható a fontossága. Ha az autonóm vámtarifa ügyében Ausztriával megegyezni nem tudunk, akkor a külállamokkal a kereskedelmi szerződések megújítására meg sem kezdhetjük a tárgyalásokat. De lehetlenné válik a vámszövetség megújítása is. Ezek életbevágó dolgok, azt mindenki érzi s nagyon szükséges, hogy nálunk is mint ez Ausztriában és Németországban már megtörtént, gazdák, iparosok és kereskedők minél behatóban foglalkozzanak ezekkel a kérdésekkel. Az országos gazdasági egyesület már egy nagy emlékiratban kifejtette álláspontját. Míg a mezőgazdasági érdekkörök egészben véve mégis tulnyomólag a közös vámterület fentartása felé hajlanak, bár oly föltételekkel és kikötésekkel, melyeknek teljesülése majdnem kizártnak tekinthető, addig iparos kereskedő köreink, élükön az Országos Iparegyesülettel, már meglehetősen határozottsággal hangoztatják a külön vámterület szükségét. Nevezetes tünetek merültek fel e tekintetben az ország legtekintélyesebb kereskedelmi kamarájában, a budapestiben. E kamara tagjainak nagy

TÁRCA.

Egy trónvesztett fejedelem.

A száműzött királyokról Daudet Alfonz egykor nagyon mulatságos könyvet írt. Abban megírta, hogyan él Párisban Illiria egykori fejedelme, hogyan csalja meg leghivebb barátjának és szolgálójának fiát ennek feleségével, s hogyan hagyja nyomorultul elpusztulni; ennek fejében azonban majdnem hasonló sorsban részesíti a saját felesége.

A könyv nagyon mulattató, de a kép nem egészen találó. Nem minden trónjavesztett fejedelem menekül Párisba, s vannak köztük, a kik megmaradnak a trón lépcsője előtt is akkora uraknak, mint voltak, míg fönt ültek a baldachin alatt.

Hohenlohe is ilyen trónját vesztett család tagja volt. Valamikor, nem is valami nagyon régen, — nem is száz éve annak, családja uralkodott egyik német fejedelemségben, de aztán jött a rajnai szövetség, mely átalakította Németország képét s a Hohenlohe-ház elvesztette trónját, koronáját és a szuverenitását.

De méltóan viselték sorsukat, s a család úgy politikai, mint szocialis tekintetben megmaradt annak, a mi azelőtt volt, sőt a hercegségük is megtartotta az ősi Hohenlohe ne-

vet, habár ma már Württemberg királyai az urak ott, ahol egykor a Hohenlohék uralkodtak mint szuverén grófok és hercegek, — s ahol a föld legnagyobb része még most is az övék.

A hercegség központja Oehringen. A kit az utja a Heilbronn és Schwäbisch-Hall közt fekvő és festőileg szép kis városba visz, a hova csak ritkán téved turista, még ma is minden lépten láthatja annak az időnek nyomait, a mikor a város egy független kis hercegség fővárosa volt. Mint igazi uralkodóra, úgy tekint a lakosság ott most is a Hohenlohékra s még ma is fájlatják, hogy csak oly keveset időzik a család közöttük. A „Hohenlohe'scher Anzeiger“ s a „Hohenloher Bote“, mely két lap a címe alatt most is büszkén viseli a család főnixes címerét és jelmondatát: „ex flammis orior“ azon a helyen, hol az új-ságok rendszerint az udvari híreket szokták közölni, a Hohenlohe-család híreit közlik, pedig már ötven éve elmúlt annak, hogy nem laknak Oehringenben a hercegek.

Maga Hohenlohe, a volt német birodalmi kancellár Grabowoban lakott Posenben, — s egészen porosz lett, pedig bajor vér folyt ereiben.

Nagyszerű életpályát futott meg, változatos gazdag és ragyogó pályát. Ha élete alkonyán — nyolcvankét évet élt — vissza tekintett rá, álomnak tűnhetett fel neki. Mikor

1819-ben Rothenburgban született, Németország a lehető legszomorubb képet mutatta: Minden izzott és forrott, s megkezdődött a tavasz, a német ujjaszületés. A júliusi és a márciusi forradalmak végig separték az egész országot, s az olasz, a cseh, a lengyel mozgalmak, melyek a népek szabadságvágyának kitörései voltak, erős visszhangot találtak az ifjú Németországban is. Ausztria befolyása napról napra süllyedt, s a politikai horizonton kezdett mind jobban és jobban emelkedni Poroszország csillaga. Kezdetben csak a politikai jósok látták, utóbb már átment a német nép öntudatába is, míg végre I. Vilmos és két nagy munkatársa Bismarck és Moltke befejezték a megváltás nagy munkáját.

A fiatal Hohenlohe egyike volt azoknak a keveseknek, a kik megéreztek az idők előszelét, s egyik első politikai beszéde, melyet a bajor országgyűlésen tartott, a politikai előrelátás nagy példája. Ha igaz, a mit annak idején Richelieu mondott, hogy „gouverner c'est prévoir“, azaz kormányozni annyit tesz, mint előre látni, akkor Hohenlohe már 1849-ben nagy hivatottságot árult el arra, hogy egykor Németország sorsa az ő kezébe legyen letéve.

Azóta nagy idő telt el, s a mit akkor a fiatal Hohenlohe óhajtanónak és ideálnak mondott, már rég megvalósult. A szakadozott, minden jelentőség nélkül való Németország

többsége minden kétséget kizárólag a kü-
lön vámterület álláspontját vallja.

Ilyen körülmények között a későbben
érő terményekre fokozottabb ügyelettel
kell lenni a gazdának, akarjuk mondani
a kormányának.

Hitünk szerint meg is fogja tenni.

A németországi „krach.”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9.

„Ganz Sachsen ist pleite“, mondják most
a berlini tőzsdén az üzérek. De nem mondanak
teljesen igazat, mert megingottak az utóbbi
napokban egész Németország közgazdaságai-
nak az alapjai. A szász és közép-németországi
vállalatok után most sorra buknek a westfáliai
nagy részvénytársaságok is és rohamosan szál-
lanak alá oly szilárd intézetek részvényeinek
árfolyamai is, mint a Disconto Bank, Dresde-
ner Bank, Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft,
Bochumer Gusstahl stb.

Ha ennek a hirtelen gazdasági összeom-
lásnak okát kutatjuk, úgy azt egyrészt az
évek óta tartó tultermelésben, másrészt pedig
a szélhámoságig üzött rendszertelen „gründo-
lásokban“ találjuk föl. Sokat ártottak a nagy-
aranyu kivitelre dolgozó német iparnak a
hosszantartó délafrikai háboru és a kínai had-
járat is, melyek a legjobb piacaitól fosztották
meg a német exportot.

Németország páratlan ipari föllendülése,
melynek következtében Franciaországot, sőt
Angliát is tulszárnyalta, az 1870—71-iki né-
met-francia háboru után kezdődött és tetőpont-
ját a 90-es évek elején érte el. Furcsa, hogy
egy-egy kiváló berlini pénzemberek éppen most
úgy nyilatkoznak, hogy a jelenlegi stagnáció-
nak csak egy nagy győztes háboru vethetné
végét. Tehát a modern közgazdasági elmélet
az volna, hogy igazi közgazdasági föllendülés
csak nagy és győztes háboru után vár-
ható! Valóban szép elmélet, mely a legjobban
jellemzi a huszadik század szellemét.

A németországi pénzválság Magyarországot
is érinti, annyiban, hogy a német tőke, mely-
nek eddigelé nálunk döntő szerep jutott az
ipari vállalkozások terén, jó időre vissza fog
vonulni tőlünk. Hogy ez így van és hogy ez a
jövőben még nagyobb mértékben be fog kö-

vetkezni, azt legjobban bizonyítja az a körül-
mény, hogy nálunk a pénzügyi körök néhány
év óta a belga és francia tőkét igyekeznek
hozzánk édesgetni, minthogy talán éles szem-
mel előre látták a német tőke közeli vissza-
vonulását.

Feltűnő, hogy míg a francia tőke most
bizonyos készséggel jön hozzánk, addig a
francia lapok óva intik a közönséget, hogy ne
vegyenek német részvényeket, ne helyezzék
megtakarított filléreiket német értékekbe, mert
most is körülbelül egy milliárd frank francia
tőke forog kockán kétes német iparvállalatok
papírjaiban. Ez lesz a hatodik milliárd, — írja
a „Figaro“ — melyet a németek elvisznek
tőlünk, célozva arra az öt milliárdra, melyet a
franciák hadisarcként fizettek a németeknek.

A hazai vállalkozás és ipar mély tanusa-
got merithet a németországi krachból, mely
megint csak azt bizonyítja, hogy az inszolid
alapítások valóságos közveszélyt képeznek a
magánemberek megtakarított filléreire nézve,
melyeket rendszeren nagyhangú és sokat ígérő
gründolási prospektusokkal szoktak kicsalni a
naiv emberek zsebeiből.

TÁVIRATOK.

Ezer haláleset.

New-York, július 8. Hivatalosan jelen-
tik, hogy a múlt héten New-Yorkban és
környékén 989 ember halt meg napszu-
rásban.

Árhanyatlás a newyorki tőzsdén.

New-York, július 8. A spekulánsok realizá-
ciói miatt ma valamennyi árfolyam erősen ha-
nyatlott. A baisse-spekulánsok arra használták
fel a tőzsde ideges hangulatát, hogy támadást
intézzenek a piac ellen. A részvénybirtokosok
idegességének fő oka, úgy látszik, az a jelen-
tés volt, hogy az Atchison-vasut szállítási dij-
tégeit leszállították. Legkevesebbé tudtak ellent-
állni a nyomásnak ennek a vasutnak a részvé-
nyei. Nagyon tartottak tőle, hogy a pénz meg
fog drágulni és ez szintén hozzájárult a han-
gulat elkedvetlenítéséhez. Pénzavarokról is be-
széltek. Időnkint javultak kissé az árfolyamok
hivatásos baisse-spekulánsok fedezései követ-
keztében, de alapjában tovább is izgatott és
kedvezőtlen maradt a hangulat. Végül már

majdnem valóságos demoralizáció uralkodott
tőzsdén. Az árfolyamok hanyatt-homlok este-
sok kínálat hatása alatt. Acél-értékek is,
melyek eddig aránylag erősen tartották mag-
kat, ma hirtelen gyengültek. Részvényforgalom
1.060.000 darab.

Az őrmesterék regénye.

(Szenzáció egy válópörben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szeged, július

A szegedi bíróság legközelebb egy v-
pör okán olyan házasságtörési esettel fogla-
zik, amilyenhez hasonló a legszilajabb fa-
ziával megirt pornografikus regényekben is
vés akad. A drámai összeütközés lélektani
mentumai a megdöbbenésig rejtlemesek.
fiatal asszony érthetetlen és csudálatos elt-
lyedése készítette elő ennek a különös regé-
uek az expositióját. A válópert, amelynek
sértelenül szenzációs részletei lesznek, a
gedi hadbírósg egyik őrmestere nyújtotta
ügyvédje útján a szegedi bírósághoz.

Az őrmester komoly, tisztességtudó k-
na, középkori, erőteljes ember. Néhány é-
ezelőtt útjába vetődött egy feltűnő szőke s-
ség. A kis lány szegény volt és árva, nag-
fiatal, nagyon tapasztalatlan, úgy, hogy az
mester szíve megesett rajta. Magához vált-
tehát a cselédsorban tengődő gyereklány.
atyai pártfogója lett. A legtisztább plátói visz-
ban éltek egy fedél alatt; a derék ember,
tudja, hogy manapság nem igen hisznek il-
miben az emberek, megható naivitással k-
bojtjának tisztaságára esküszik, hogy an-
válókeresetben erről elmond, az mind-
Bizonyosan igaz, mert hogy tud áldozatot h-
ha a körülmények megkivánják, erről meg-
példát mutatott akkor, mikor az egyház-
törvény a plátói tartózkodás alul fölmenő

A szőke szépség ugyanis erős hajad-
serdülvén, a strázsamester felesége lett.
dog, egyetértő házaspár lett belőlük. Kölcs-
tiszteleten épült fel a háztűzhelyük, amel-
szonosság hosszú ideig elég erős bázisnak
latkozott. De ez csak látszat volt. A fiatal
szony néhány hónappal az esküvő után
vén kisasszonyt mutatott be a férjének.
mondta, testi-lelki barátja, akit igaz vonza-
mal szeret. Az asszonyka ezután kevese-

Európa egyik leghatalmasabb birodalma lett.
Es ennek a birodalomnak ő lett harmadik kan-
cellárja.

Nem volt politikai szónok, s nem volt al-
kalmas ember arra, hogy nagy parlamenti har-
cokat vivjon; szívesen engedte az át miniszter-
társainak. Csak ritkán és nem szívesen szere-
pelt nyilvánosan. Azért csak a beavatottak lát-
ták és tudták, hogy mit és mennyit dolgozott.
De becsületes ember volt s mindig kötelessé-
gének tartotta a színvallást.

Nagy barátja volt a művészeteknek, s a
művészek bőkezű mecénása. Ugy akkor, mi-
kor még Elsass-Lotharingia kormányzója volt,
mint utóbb, mikor már a német kancellári
székben ült, egész szívvel csüngött a népen.
Ismeretes az a harc, melyet a tudóvész ellen
folytatott, hogy éppen a szegény népet meg-
mentse ennek a borzasztó betegségnak a puszt-
tásától. Egyike volt azoknak, akik legkoráb-
ban ismerték föl ennek a kérdésnek nagy so-
ciálpolitikai fontosságát, s meg volt győződve
arról, hogy nem orvossággal, hanem a jó és
megfelelő életmóddal lehet ennek a bajnak
terjedését meggátolni, s azért leányával Erzsé-
bettel együtt az élére állt minden olyan moz-
galomnak, melynek az volt a célja, hogy a
közép számára jótékony intézményeket léte-
sítsen. Németország legkiválóbb orvosainak,
hygienikusainak és szociálpolitikuskainak elő-
kelő körét gyűjtötte állandóan maga köré, — e-
ma már Németországban milliók és milliók for-
dítottak évenként a tuberkulózis legyőzésére.

A sors is megáldotta mindennel, a mivel
embert megáldhat. Már kora fiatalságában bol-
dog családi életet alapított s boldogan ülhette
meg aranylakadalmát is; gyermekei s kiterjedt
rokonsága rajongó szeretettel csüngtek rajta.
Három német császár tüntette őt ki változat-
lan bizalmával s a német fejedelmek közt sem
volt egy sem, ki ne kérte volna ki szívesen a
tanácsát. Igazi grandseigneur volt úgy a meg-
jelenésében, mint egész életében. Az előkelő-
sége éppen egyszerűségében állott, nem volt
benne semmi, a mi visszataszító lett volna, a
mi pedig még Bismarckban is meg volt, s meg-
van minden német junkerben. Szerette azok-
ban az emberekben, akikkel érintkezett, az
embert látni és becsülni s éppen a szerénysége
volt az, ami még a németellenes Párisban is
barátokat szerzett neki. Nem volt olyan hatá-
rozott egyéniség, mint Bismarck, s főleg nem
voltak olyan politikai ambíciói. Nem sirt vissza
soha trónja és fejedelemsége után, sőt hű és
becsületes barátja volt a német egységnek. A
maga hivatását abban találta, hogy mint medi-
atizált herceg, összekötő kapocs legyen a mo-
dern és régi Németország közt. Talán a sok
mediatizált német herceg közt volt ő az egyet-
len, aki ezt megtette.

Nem volt sem intrikus, sem ravasz s min-
dig irtózott attól, hogy azokat a hibákat, mely-
eket ő követett el, alájárendelt hivatalnokok
nyakába varrja, ami pedig az ő helyén ülő em-
bereknél szokásban van s a mely kegyetlen
szokás alól még Bismarck sem volt ment. Sőt

Hohenlohe éppen abban találta ambícióját,
az alárendeltjeinek hibáit is a maga nagy
kintélyével takarja el. Ez az oka annak,
nemcsak szolgálatrakész környezete volt,
nem igazán szerette minden alárendeltje.

Nagynevű nevelője volt, a kinek soká
szönhet. Frauenstädt volt ez, egyike a l-
sőknek, akik az akkor még teljesen ismer-
Schopenhauert méltányolták s a német ne-
figyelmét reáirányították.

Kora ifijúságában már végigjárta azt
litikai iskolát, mely képessé tette arra,
hetvenhat éves korában, mikor más e-
már testileg és lelkileg kimerült és munká-
telen, a német politika élére álljon, nem
cégér, hanem mint komoly vezető. Ez a
iskola diadala, melynek tanítványai a poli-
mint olyan „mesterséget“ fogták föl, m-
okossággal és türelemmel, finom ember-
rettel, de főleg nagy szavakkal és nemzet-
hosszal kell üzni. Hohenlohe magánéle-
épen úgy mint, politikai egyéniségében,
volt a jó ancien regimeből, mint a hogy
külső megjelenése is, filigran, előrehajlott a
átszellemült arca, nagy, okos szemei a m-
lágban nem voltak modernnek, s emlékez-
a XVIII. század végéről s a XIX. század
ról ránk maradt képekre. Minő nagy kü-
ség volt a császár és Hohenlohe közt, s H-
lohe és két elődje, Bismarck és Caprivi
a kik erősek, izmosak s már testileg is
masabbak a közönséges embereknel s
megjelenésükkel mintha a harctereken

dött a férjével és a háztartással, mint ed-
Sokszor a napnak nagyobb részét a házon
töltötte és mikor a férje kérdőre vonta,
elkelde és huzakodva vallotta be, hogy a
átnöjénél volt. Az őrmesternek feltűnt ez az
zonyoknál oly ritka barátság, de rosszat nem
dolt, mert az asszonyát becsületesnek és
nyesnek tudta.

Egyszer aztán azzal a kéréssel állt elő a
al asszony, hogy vegyék a házhoz a vén
asszonyt. Ugyis annyira megszokta, hogy
k nehezen tud ellenni nélküle és ha mégis
ön-külön laknak, hát ő kénytelen az idejét
venlő részben megosztani közötté és a férje
dött. Mindhármajuknak ugy lesz legjobb, ha
vűtt laknak. Az őrmester, aki imádásig sze-
te a feleségét, nem tudott a kérésnek ellent-
ni. Magához invitálta a vén kisasszonyt, jól-
et, hogy csak egy szobából állt a lakásuk
csak egy ágy volt ebben az egy szobában.

Az őrmesterné pedig boldog volt — a vén
asszonnyal. Mint két szerelmes, úgy éltek
mással. A tekintetük lázasan csillogott, ha
mást keresték, kipirult arccal bujtak az
berek elöl és ha csak rövid ideig nem lát-
egymást, forró, szenvedélyes csókokat vál-
ak a viszontlátás alkalmával.

A férj csöndesen mosolygott, mikor a csu-
atos barátságának ezen ömlengéseit látta. —
nte örült még, látván felesége ragaszkodó
nézetét. Csak akkor döbbsent meg, mikor
elesége újból egy kérelemmel állt elébe. De
is oka mért megdöbbenni.

A fiatal asszony azt követelte tőle, hogy
esi gyöngédségeiben részesítse a vén kisass-
nyt is. Tekintse ezt is úgy, mintha felesége
na. Ő nem lesz féltékeny rá, sőt ellenkező-
boldoggá teszi ezzel. Az őrmester felhábo-
ással és utálattal utasította vissza a külö-
kérést. Az asszonynak kemény szemrehá-
ist tett, de ez éppenséggel nem félemlítette
g. Szenvedélyesebben sürgette furcsa kéré-
ek teljesítését, aminek a vége az lett, hogy
érj egy gyöngye pillanatban magáról megfe-
kezett és a kérést teljesítette. A szegény
ber természetesen hamar megbánta köny-
elműségét. Rá akarta birni a feleségét arra,
gy szakítson a vén kisasszonnyal, küldje
a háztól és soha többé ne találkozzanak.

Az asszonyka sirt és zokogott és öngyil-

letett németcsászárságot jelképeznék. Bis-
rk és Caprivi mindkettő imponáló alak volt,
áló szónok és debatter, erős a vitaközös-
1. ha nem is mindig győztes ebben a szel-
ni tornában. Hohenlohe nem inponált, ő
k érdekes volt. Nem csodálta őt senki, de
idenki tisztelte. Nyilvánosan nem is tudott
zélgni. Ha eeszédet mondott, kinos volt hall-
ni, sőt még olvasni sem tudta a beszédeit,
lyeket előre elkészített. Emiatt sokat gu-
lódta Hohenlohe fölött, mert olyan szó-
ok után, mint Bismarck és Caprivi, bizony-
sé komikus volt Hohenlohe nyögése és kin-
isa a parlamenti szószeréken. Hohenloheben
nban sok humor volt s nem fogta fel tragiku-
a dolgot. Vannak ugyanis nagyon szellemes
berek, a kik nem tudnak nyilvánosan be-
lni, s viszont igen sok üres fejű egész bra-
rral szónokol. A német birodalmi gyűlés
önbén is megszokta, hogy Hohenlohe nem
beszélni, s azért ép oly nagy figyelemmel
lgatták rövid cizellirozott, diplomatikus nyi-
kozatait, melyeket papírról olvasott föl, mint
leinek Bismarcknak és Caprivinek hatalmas
noklatait. A politika nem deklamatorius mes-
ség, mint ahogy azt néhány parlamenti szó-
hiszi, s sokkal sikeresebben lehet művelni
női boudoirban, egy ebédlőben, egy vadász-
tély dohányzószobájában, (mint a parlament
stermében.

Azokon a helyeken pedig nagyszerűen tu-
t beszélni Hohenlohe, de azért ott is szive-
ben hallgatott.

kossággal fenyegetőzött. Az asszony oly komo-
lyan tiltakozott a vén kisasszony elűzése el-
len, hogy az őrmester követelésével többé nem
zaklatta. Ugy akarta visszaállítani a régebb
viszonyt, hogy feltűnően kerülte a békebon-
tő öreg leányt. De ennek természetesen nem tet-
szett. Zsémbelet, kelletlenkedett, az őrmesterrel
pedig kacérkodott és hogy mindez nem hasz-
nált, titokban az asszonnyal tárgyalt.

Hogy miről tárgyaltak titokban, azt a férj
nem tudta, most se tudja bizonyosan, de sejti
már. Mert ezután az történt, hogy a fiatal as-
szony egyszerre eltűnt. Levelet hagyott hátra,
amiből homályosan az érthető, mintha azért
ment volna el a háztól, hogy az ő barátnéja
boldog lehessen. — A férj csak később tudta
meg, hogy az egzaltált asszonyka Bécsbe
szökött.

A valópernek ez az anyaga.

Hajsza egy főispán ellen.

(Hódmezővásárhelyi leleplezések.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9.

Báró Thorockay Viktor hódmezővásárhelyi
főispán ellen kompromittáló leleplezéseket kö-
zöl a „Hódmezővásárhely” című ujság. Ez a
lap közli a főispánnak — állítólag sajátke-
zűen irt — több levelét, melyekből valóságuk
esetén olyasmi tűnik ki, hogy a főispán bécsi
vállalkozókkal, nevezetesen Ammer Istvánnal
és egy előkelő bécsi, valamint egy budapesti
villamos vállalattal össze akart játszani kü-
lönböző városi munkálatok, nevezetesen a vi-
lágitási és villamos vasuti berendezési mun-
kálatok elintézésénél. A levelek 1898. augusz-
tusából és októberéből keltek. Az első levelet,
mely Ammernek szól, az idézett lap nyomán
lényegesebb részeiben itt adjuk:

Kedves Ammer ur! Táviratát és leveleit vet-
tem, s úgy hiszem, a tegnapi táviratomat szintén
megkaptam. — A világitás ügye eldőlt, Ganz és
Társaság a szerződést a várossal az én utasításomra
megkötötte s a holnapi közgyűlés jóvá is hagyja.
Sajnálom, hogy a dolog így ütött ki, mert nekem
van legtöbb károm benne, hisz ez oly biztos és
szép üzlet volt, amilyen ritkán jön elő — még
pedig a villamos vasutal együtt fogják megcsinálni,
még Szeged és Vásárhely között is tervbe véve
van, tehát körülbelül 2 millió üzletet elpaccoltak,
pedig 2 hónap alatt volt rá idő pénzt szerezni; de
ennek már vége, mert a szerződés megkötése elől
ki nem térhettem. — A későbbi üzletekre nézve
csak akkor tárgyalhatok, ha aktuálisak lesznek,
gyárak építésébe szívesen belemegyek, valamint
bankok létesítésébe is bármikor. A kölcsönügy is
már annyiszor fordult így is, hogy azt se tudom
mit higgyek már ez ügylet biztosságára nézve. —
En Brunnertől felveszem 6 százalékkal 6 hónapra,
de mit akar ezért 6 ellenszolgáltatás fejében?
Világítástól mindenki elesett, erről beszélni már
nem lehet. . . Ha tehát a pénz megvan, akkor
készítse elő a dolgot úgy, hogy én Bécsben át is
vehessem, amikor oda érkezem, de kérem pozitíve
vagy-vagy, — mert a sok huzavona máris sok kel-
lemetlenséget okozott. Ha pénz nem volna, akkor
kérem péntek estig engem Vásárhelyen sürgönyileg
tudatni, mivel szombaton reggel elutazom. Bécsbe
okvetlenül találkozok velem. Üdvözli kedves hiva —
Viktor.

Egy másik levél szintén Ammernek szól,
ezt így publikálja az említett ujság:

Kedves Ammer ur! Mindkét ajánlott levelét
ma vettem s csodálkozom, hogy az én két levele-
met, melyeket W.-ra küldtem, nem kapta meg. —
E levelekben megírtam, hogy a 10 ezer forint
kölcsönre feltétlenül szükségem van, még pedig el-
soje előtt. Holnap 21-én leutazom V.-helyre, de szer-

dán reggel ismét itt leszek. — Maffeynek megír-
tam, hogy mennyi fát vagat az állam évente, s ő
csodálkozik, hogy mit se teszek a dologban, pedig
az ígért expozé megkapása előtt nem tudok tenni,
valamint a gyáros nevének közlése nélkül. A föl-
télételeimet megmondtam M.-nek személyesen s ön-
nek is megírtam, csodálkozom, hogy még mindig
kérdik. — A villamos vasut ügye kissé késik, mert
a Siemens-gyár pályázott s várom ennek az eldől-
tét az engedélyezésre nézve. — Mihelyt szüksége fog
mutatkozni, megírom. — Továbbá a cukorgyár ügyé-
ben sem kapok semmit, pedig Freund maga is
mondta, hogy már van erre ember, magának is van,
még se jön senki. — Ami a bankkérdést illeti, ez
menni fog, ha komoly a pénzcsoport, — az erre
vonatkozó expozé két hét alatt okvetlenül meglesz
és akkor részletesen megbeszéljük. — Mi van a fi-
ával? — Mindenekelőtt pénzt okvetlenül, mivel nem
jártam másnál ez ügyben s 8—10 ezer forint ok-
vetlenül szükséges. A szénügyben jó volna az apciót
megkapni. Mikor menjek Bécsbe? Válaszoljon azon-
nal — hiva báró Thorockay.

Tekintve, hogy Hódmezővásárhelyen bizo-
nyos oldalról valóságos hajsza indult a főispán
ellen, ezek a levelek nagy feltűnést keltenek.
Hogy Thorockay báró magánlevelei hogyan, ke-
rültek a nevezett lap kezébe, azt kutassa a fő-
ispán maga.

Tévedés, vagy sikkasztás?

(Az öngyilkos bankpénztáros.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 9.

Az Egyesült Fővárosi Takarékpénztár sze-
rencsétlen pénztárosa, Lamotte Vilmos, a ki
tegnap öngyilkosságot kísérelt meg, a halállal
vivődik. A szomorú eset boldogtalan hősét
mindenki sajnálja, mert ha a sikkasztás gya-
nuja alaposnak látszik is vele szemben, más-
részt sok minden vall arra, hogy Lamotte té-
vedésnek az áldozata. A 19.300 koronát kitevő
hiányra a múlt hó vége felé jöttek rá a bank-
ban s a gyanúsított ember folyvást csak azt
mondta:

— Ártatlan vagyok!

Ezt emlegeti az öngyilkossága előtt irt le-
veleiben s e szavakkal fogadta feleségét is, a
mikor a boldogtalan asszony ott találta vére-
ben fetrengve. Lamotte tudvalevőleg azzal vé-
dekeztek, hogy mint pénztáros egy félnek töb-
bet fizetett ki, 120 korona 50 fillér helyett
12.050 koronát. Pénztárosoknál az ilyen téve-
dés nincs kizárva s a mint most kiderült, La-
motteval tavaly is történt hasonló eset. Polla-
csék ügyvéd segédjének, egy Schwartz nevű
jogásznak adott 2000 forinttal nagyobb summát
mint a mennyit fizetnie kellett. De a jogász
visszaküldte a pénzt egy levél kíséretében, a
mely dr. Gál Jenő ügyvéd kezei közt van s a
melyet ez, mint Lamotte védője föl is muta-
tott, hogy védence hangoztatott ártatlanságát
valószínűbbé tegye. A levél így szól:

Tisztelt Uram!

Ön ma nekem 2000 forinttal többet fizetett
ki. Szegény, de becsületes vagyok s ezért vissza-
adom a pénzt. De van egy kérésem: kegyes-
kedjék nekem belőle annyit kölcsönözni, hogy le-
gyen tandijra való, a mire most nem tudok
másként pénzt szerezni.

Ez a levél a védőnél van és dr. Gál
napokon keresztül azon volt, hogy a takaré-
pénztárt az ügy békés kiegyenlítésére bírja.
Ugy látszott, hogy ez sikerül is, mert elfogad-
tak Lamotte-tól egy írást, a melylyel a kár
megfizetésére kötelezte magát. A bank június
hó 30-án rendőri felügyelet alá helyeztette volt
pénztárosát, a kit állásától is fölfüggesztett. —
Ettől fogva folyvást detektívek voltak a nyo-

mában, a mi Lamotte Vilmost, a ki szünetlenül az ártatlanságát hangoztatta, teljesen kihozta a sodrából.

Egészen kétségbeesetten fölment a takarékpénztárba. Sirva rimánkodott, hogy higgyenek neki s ne tartsák sikkasztónak.

— Vegyenek vissza a hivatalba — könyörgött — s adjanak bármi foglalkozást. — Megelégsem a fizetésemből évi 500 forinttal, a többi tartásomra a kár fedezésére.

De Lamotte nem tudta ezt keresztülvinni és e hó 7-én, tegnapelőtt megtették ellene a kir. ügyészségnél a följelentést sikkasztás címen. Űgye a nyomozás megejtése végett átkerült a rendőrséghez s a szerencsétlen, a ki az utolsó napokban szinte az örülethez járt már közel, a mint erről tegnap hirt vett, rögtön fegyvert fogott s öngyilkossá akart lenni.

A súlyosan sebesült embert a Rókus-kórházban ápolják.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

Miért nem lett színész?

Budapest, július 9.

Szigeti Józsefről, ismerői tisztelői „kedves Józsi bácsijáról” mindenki tudja, aki valaha közelébe jutott, hogy amennyire szerette a pályáját, pályatársait, épannyira szigorú, sőt rideg volt mindazokkal szemben, akik pelyhes állal, éretlen fővel a színi pályára jelentkeztek nála. Az ő szigorúsága sok elkeseredést keltett a gyerekeknek és lányoknak, és egyáltalában a pályakezdőknek, mert sokszor nemcsak kirepeltetett, de kiméretlen is volt. Holott a jó öreg valóban csak az illetők jól felfogott érdekében és épen pályája szeretetéből volt ily szigorú.

Azt tartotta, hogy a színi pályára lépni nem elég a hajlam és pillanatnyi szenvedély, a mely sokszor bizonyult szalmalángnak, hanem valódi tehetség és komoly férfias elhatározás kell, mely meg tud küzdeni a felgördülő nehéz akadályokkal. Ebből következik, hogy ha bár a nőket is csak nehezen akceptálta, mégis az ifjakkal volt mindig szigorúbb . . .

Most, hogy teljes politikai csend állott be s a Lloyd-klub termei elcsendesedtek csak anekdotázó honatyákat találni benn.

Ilyen anekdotázás közepette fordult tegnap F. képviselő a körülállókhoz e szavakkal:

— Hát tudjátok-e hogy én színész akartam lenni!

— Mindig tudtam, hogy pályátévesztett ember vagy — szolt közbe egy moliciozus hallgató.

— No és hogy lettél politikus és bankdirektor?

— Hát ugy, hogy Szigeti bácsi szörnyen megszégyenített.

— Ugyan, és hogy?

— Mikor még tanára volt a színiakadémiának felvételre jelentkeztem nála. Az öreg végignézett, összehuzta a szemöldökét s így szolt:

— Hát kibe vagy szerelmes öcsém?

En elpirultam és hallgattam.

— No, valld be, tán Márkus Emiliába?

Még jobban elpirultam.

— Nem, hát Csillag Terézbe, Jászaiba, vagy . . . No felelj, mert addig szóba se állok veled!

En megijedtem és mohón feleltem:

— Blahánéba!

— Jó izlésed van öcskös. Hus! Szép is ám az a Blaháné, ugy-e, különösen a Boccaccióban? Mi! Hogy feszül rajta a trikó! Bele lehet abba bolondulni?

En csillogó szemekkel néztem Józsi bácsira és mindent helyben hagytam.

Egyszer csak feláll és dühösen rámrivall:

— Hát hallod-e fiu, hogy mersz te szerelmeskedni, mi? Nem takarodsz haza?! Majd adok én

neked komédiázást. Eredj haza az édes mamádhoz. Hallod?

Elsápadtam és keresve kerestem a kilinest.

Az öreg még mindig mormogott.

— Nem hogy szopna még a tacsó! . . .

Azt hiszem, elsülyedtem az ajtó előtt, de az bizonyos, hogy többé a színházra se mertem gondolni!

* **Aradi színészek Uj-Aradon.** Szünet van a nyár szinkörben s a színészek pihenik a nagy szezon fáradalmát. Már akik pihenik. Mert vannak közöttük, akiken a szünet alatt is erőt vesz az ambíció és játszanak a maguk kedvtelésére, de egyuttal a kuliszák javára. Az Uj-Aradon játszó színészeknek ugyanis rosszul megy a dolguk, nem igen pártolják őket a szomszéd városban. Szintársulatunknak Aradon időző néhány tagja, hogy az uj-aradi társulat sorsán könyítsenek, *csütörtökön* este közreműködnek a *Pirosbugyelláris* előadásán. Fellépnek *Palágyi Lajos* (Török bíró) *Arkossyné* (Török Zsófi) *Garay Ilona* (Mencike) *Arkossy Vilmos* (Csillag) *Nemes Sándor* (Kóza) és *Cakó Vilmos* (Hájas.) A vendégszereplő színészeknek az a céljuk, hogy ha már az uj-aradiak részvétlensége folytán a *Gáspár Jenő* társulata nem tud megélni, legalább az aradi közönséget vonzzák az előadásokra.

* **Színészből — alügyész.** Annak idején az aradi színpadon is játszott *Bérecy* (Jörg) Endre, akit egy afférja miatt is sokáig emlegettek. Bérecinek mint művészeknek, szép jövője ígérkezett a színpadon. Ő azonban más pályára lépett. Jogi tanulmányait befejezte, meg is nősült. Egyik máramarosszigeti előkelő uri család bájos és művelt leányát vette nőül, ki arról vált nevezetessé a családi körben, hogy midőn férje mint exművész a jogi tudományokra készült, kis felesége vele együtt, de egész alaposan, mondhatni szóról-szóra megtanulta e tudományokat, e paragrafusok tengerét. Ezután Béreci illetőleg családi nevéen Jörg Bandi a bíróságnál működött, mint albíró és most, mint a hivatalos lap közli, a király a volt színészt, a karánsebesi ügyészséghez alügyésszé nevezte ki.

* **Kopácsy Juliska — anya.** Egy bécsi lapban olvassuk, hogy *Karcag Vilmos*, hazánkfia bécsi igazgató bejelentette, hogy felesége *Kopácsy Juliska* egy ideig nem fog fellépni a színpadon, mert tegnap reggel egy egészséges gyermeknek adott életet.

Három öngyilkosság.

(Betegség miatt a halálba.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9.

Az aradi rendőrség inspekciónak jegyzőkönyvébe ma három öngyilkosságot jegyezték be. Mind a három Aradon történt és mind a háromnak oka *betegség* volt. Mert a betegségnek ma legújabb gyógyszere: az öngyilkosság. A kishitűség adja az ilyen emberek kezébe a fegyvert, akiknek teljesen mindegy, vajjon a betegség oka szerelem-e, vagy gyomorfájás, avagy éppen a pénzárca sorvadása.

Az öngyilkosok közül, egy főbelötte magát, a másik szóda-darabokat evett, a harmadik pedig a Marosba ölte magát.

Reggel 5 órakor történt az első öngyilkosság. *Badovits József* 63 éves, nős, családós asztalos-mester Akác-utca 6. számú lakásán egy 7 milliméteres revolverrel *főbelötte magát*. A fegyver csövét jobb halántékának irányította, keze azonban a lövés folytán megingott s a golyó a fejbe hatolva nem az agyvelőt zuzta szét, hanem a *szemidegeket furta át* a kereszteténél. Mikor *Tisch Mór* dr. városi t. főorvos és *Masztigh Emil* ügyeletes rendőrtiszt az öngyilkos szobájába mentek, *Badovits* a padlón vértocsában feküdt és még eszméleténél volt. A rendőrtiszt kérdéseire értelmesen felelt. Közben egyre kiáltozva:

— *Adják a kezémben a fegyvert, van még annyi erőm, hogy még egyszer meglőjem magam . . .* Ha életben maradok, ugys kivégzem magam . . .

Badovits ezelőtt két héttel már agyonakarta löni magát egy 12 mm. revolverrel, de akkor családja megakadályozta szándékában. Azóta az öreg ember folyton idegeskedett s ha csak szerét tehetette, *gyakorolta magát a cél-lövészetben*. Szobája asztalán a következő címetlen levelet találták:

A nagy jószágos isten kegyelméből kérttem a haláloamat de hogy soká ne szenvedjek szenvedésemtől mentesen fel az ő szent jószágával hogy ne érezek már fájdalmat elég volt az én reám kitartani idáig.

Tenéked meg feleségem és leányom a jó istent ara kérttem legyen hozátok irgalmas atyai hűségével.

És tik pedig testvéreim bottsátoatok meg ha valamikor vétetem — és tik pedig jó barátim kísérjete az örökös nyugalomra engem feleségem és leányom én még csak aztatt az egyet kívánom tőletek a temetésem legyen egyszerű de a felső temetőben.

Badovits József.

Tisch Mór dr. a kórházba szállította a súlyosan sérült embert, ki aligha fog életben maradni. He fel is épül, *mindkét szemvilágát elveszti*.

A másik öngyilkos *Szeles Pál*, a *Japán-kávéháza* szolgálja. Ez Kiskarika-utcai lakásán öngyilkossági szándékból maró-szoda darabokat evett, amely belső részeit *teljesen összeégette*. A harminckilenc éves embernek felesége és öt gyermeke volt, akik közül a legfiatalabb alig 1 éves. Tettének oka minden valószínűség szerint betegsége volt, amely két hét óta kínozta. Többször hangoztatta is *Szeles* családja előtt, hogy

— Ha tovább is így tart a betegségem, én megölöm magam . . .

Állapota olyan súlyos volt, hogy a rendőrbiztos kihallgatni nem bírta. Első segélyben *Leitner Ernő* dr. kerületi orvos részesítette az öngyilkost.

A harmadik öngyilkosság valószínűleg még tegnap délután történt, de csak ma délben fedezték fel.

A rendőrségnél a délelőtt folyamán *Gezi János* Halász-utca 9. sz. a. lakos, *Haupt János* cipésmester természetes fia jelentést tett arról, hogy atya tegnap délután eltűnt hazulról s azóta nem tudják hol van.

Alig távozott el azonban *Gézi* a rendőrségtől, újabb jelentés érkezett oda arról, hogy a várba vezető hid alatt a Maros partján ruhákat találtak. *Gézi*, akit erre visszahívtak a rendőrségre, a feltalált ruhákban atya ruháit ismerte fel s így szinte kétségtelessé vált, hogy *Haupt* öngyilkosságot követett el, a *Marosba ugrott*. Otthon *Haupt* lakásának asztalán egy biblia hátlapjára ceruzával irt német levelet találtak, melyben *Haupt* betegségét hozza fel öngyilkossága okául.

A levél magyar fordításban így kangzik:

Kedves fiam Jani, itt az én utolsó kívánságom. Elviselhetlen betegsémem miatt kénytelen vagyok önként a halálba menni. Kedves Jani fiam bocsás meg nekem, én is megbocsátok neked.

A hatalmas isten legyen veled. Az a kevés, ami utánam marad, legyen a tied

A te szerencsétlen atyád

Haupt Jani.

Élj boldogul, a szerető isten adjon neked egészséget, szerencsét és áldást.

Az öngyilkos *Haupt Jánost* másfélfé év előtt szélütés érte s azóta folyton betegeskedett. A múlt vasárnap került ki az aradi kórházból, ahol több hónapra keresztül betegnek feküdt. Hogy most ujabban elővette betegsége, öngyilkosságot követett el.

Holttestét a rendőrség a Maros-menti városokban körözteti.

Aradi Nemzeti Színház.

(Zilahy Gyula pályázati kérvénye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9

Abból az alkalomból, hogy az aradi színházra pályázók közül az arra legkívülváltabb: Zilahy Gyula pályázati kérvényét Salac Gyula kir. tanácsos polgármesterhez beadta, érdekesnek tartjuk megismertetni Arad közönségével azokat a modern, nagyszabású és az aradi színház teljes reorganizálását célzó terveket, amelyeket Zilahy Gyulának memorandum-szerű pályázati kérvényében foglaltatnak.

Zilahynak terve elsősorban az, hogy az aradi színház nevét megváltoztassa. *Nemzeti Színház* akar Aradon, mert hiszen Arad kiválóképpen méltó arra, hogy úgy történelmi múltja, mint földrajzi fekvése, továbbá közönségének előkelő izlése és hazafiassága folytán — annélkül hogy ebben a többi vidéki városokat, mint Kassa, Pécs, stb. utánózná — nemzeti színházzal birjon.

Másik terve a pályázó szinigazgatónak nem kevésbé fontos és a színházra, mint kulturintézményre nézve még elsőbrendű jelentőségű. Általános a panasz évek hosszú sora óta az aradi színház *erkölcsi nivója* ellen. Csak legutóbb is — a város közigazgatási bizottságának ülésén — súlyos vádakot hallottunk felhozni a műsor ellen, a mely immoralitásánál fogva valósággal megszegyeníti azt a hivatást, amelynél fogva a színház kulturintézménynek neveztetik. Zilahy *kiüzi az allotriát, új szellemet, új aerát* akar teremteni, hogy a közönségnek ne kelljen pirulnia a nézőtéren s ne kelljen szem-lesütve távoznia a színházból. S hogy ezen tervét Zilahy keresztül is fogja vinni, arra egyik legjobb garancia az a névsor, amelyet a jövődi szintársulat tagjaiból összeállít a jövődi belső igazgató.

Zilahy-nak nagy terjedelmű pályázati kérvényéből közöljük itt azokat a részeket, amelyek leginkább megvilágítják az aradi színház jövődi sorsát ama nagyszabású tervek folytán, melyekkel a budapesti Nemzeti Színház eme kiváló tagja a szinügyi bizottság elé lépett.

Az aradi színház elnevezésére vonatkozólag azt kéri Zilahy, hogy egy, a szinügyi bizottság és — amennyiben a színház igazgatását elnyerné — ő általa aláírt közös kérvényben folyamodjanak a belügyminiszterhez a „Nemzeti színház” elnevezésért. Kétségtelen, hogy a miniszter teljesíteni fogja Arad kérelmét és a címet megadja.

Az előadások nivójára vonatkozólag pályázati kérvényében elmondja Zilahy, hogy határozott ígéretét bírja *Keglevich István* grófnak, a fővárosi Nemzeti Színház intendánsának arra nézve, hogy a *Magy. Kir. Operaház és a Nemzeti Színház tagjai* közül azok legjobbainak engedélyt ad az Aradon való vendégszerzésre. Ezenfelül a *fővárosi szinművészek nyolcvan legelsőbrendű tagja* írásban kötelezte magát Zilahynak az Aradon való vendégszerzésre.

A nevesebb művésznők és művészeknek Zilahy Gyulához intézett levele melléklését képezi Zilahy pályázati kérvényének. Így *Jászai Marinak*, a legnagyobb magyar szinművésznőnek levele az, amely első helyen érdemel említést. A nagy tra-

gika levele, melyet Zilahyhoz, a pestiek kedvenc „Zsül“-jéhez irt, körülbelül így hangzik:

Kedves Zsül!

Végtelenül sajnálom, hogy itt hagysz bennünket s elmegy a Nemzetitől. Ha Aradra mégysz mondd meg a szinügyi bizottságnak s Arad kedves közönségének, ha majd szomorkodni akar, itt vagyok én. Te, a te aranyos jó kedveddel megkacagtatod majd a közönségedet, feleséged gyönyörű hangjával el fogja bájolni, mint madár az erdőt. De ha *sirni* kell — itt vagyok én. Egy sürgönyödbe kerül s megyek, játszom kész örömmel az aradi közönségnek a te kedvedért.

Blaháné levelét is mellékelte Zilahy pályázati kérvényéhez bizonyosságául annak, hogy azok a fényes tervek, amelyeket ő az aradi színház restaurálása érdekében végrehajtani szándékozik, nem üres frázisok, hanem valóságos következményei annak a művészi ambíciónak, melylyel Zilahy az aradi színházat igazgatni akarja.

Blaháné levelének tartalma a következő:

Kedves Zilahy!

Én mikor még a Népszínház tagja voltam, elbucsuztam az aradi közönségtől, amely engem szeretetével annyi jelével tüntetett ki. De a maga kedvéért elmegyek még egyszer Aradra, hogy most már mint a Nemzeti Színház tagja, az aradiaktól még egyszer — elbucsuzzak. A viszontlátásra!

Blaháné.

Zilahy érdekében nem kisebb szinügyi kapacitás tette latba tekintélyét, mint *Herczeg Ferenc* országgyűlési képviselő, a kiváló szinműri. Herczeg hosszabb levélben ajánlja az aradi szinügyi bizottságnak Zilahyt, mint legalkalmasabb embert arra, hogy az aradi színház vezetője legyen.

Ott szerepelnek a memorandumhoz csatolva *Festetich Andor* grófnak, a vidéki szinészet országos felügyelőjének sorai. *Festetich* gróf, ki Zilahinak évek hosszú során át igazgatója volt, a legmelegebb hangon ajánlja őt Aradnak.

Az a program az, amelyet Zilahy pályázati kérvényében a szinügyi bizottság elé terjesztett, szinte feleslegessé teszi az ajánló sorokat. A művezetési dolgoktól eltekintve, pályázati kérvényében bejelenti Zilahy, hogy minden szezonban rendez előadást *jótekonny célra*, ennek jövedelmét a szinügyi bizottság osztja ki tettszése szerinti jótekonny célokra. Azonkívül minden szezonban *népelőadást* tart, amelyre *ingyen mehetnek be Aradváros szegényei*, akiknek belépő-jegyre nem telik. Ilyen módon akarja a jövődi belső direktor színházba járásra szoktatni azt a néposztályt, amelynek most eszébe sem jut, hogy színházba menjen.

A társulat tagjai csupa *elsőrendű erő* lesznek s egyáltalában olyan társulatot akar Zilahy Aradra hozni, amilyennel *egyetlen vidéki város sem rendelkezik*. A java erőket természetesen a fővárosi színházaktól szerződötetett tagok képeznek. Zilahy azonkívül körutat tesz az *összes vidéki színházaknál*, hogy azok tagjainak legjavát szerződtesse Aradra. Így tárgyalásokat folytat *Amon Margittal*, *Thury Elemérrel*, *Csiky Lászlóval*, az aradi szintársulattól *Polgár Sándorral*, stb.

Zilahy a színházat *nagyobbszerű ünnepek között 1902. év október 1-ső napján* szándékoznék megnyitni. *Leszkay* ugyan

azt szeretné, ha Zilahy már ez év őszén átvénné tőle a színházat, ez azonban nem fog sikerülni, mert Zilahynak így kevés ideje lenne a szerződötetésekre, új diszletek beszerzésére, a ruhatár felszerelésére stb. Sőt, mint értesülünk, Zilahy a *nézőtéren* is változtatásokat akar eszközölni a mostani hiányok pótlására.

Ezek a tervek, melyek megvalósítására Zilahy kötelezte magát, új jövődi jósolnak az aradi színház történetében. Nem hisszük, hogy a még pályázó igazgatók ajánlata bármilyen tekintetben is kiállná a versenyt avval az előkelő, gazdag programmal, amelyet Zilahy előterjesztett. Valószínűleg ez lehet az oka annak is, hogy a mai napig, dacára annak, hogy a pályázati kérvények beadásának határideje *e hó 15-én lejár*, Zilahyn kívül egy igazgató sem nyújtotta be pályázatát.

A pályázatok, illetve a színház bérbeadása felett *e hó 17-én* dönt a szinügyi bizottság.

A fekete szemű Máró szökésben.

(Nászutasok esküvő nélkül.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9.

Feltámad képzeletünkben a romantika, amint ezeket a sorokat írjuk. Olyastéle az egész, mint a lovagkor meséje, mikor a büszke várur leánya szerelmes volt a hegedüsbe s otthagya miatta a kényelmet, pompát, mert az öreg kastélytulajdonos valami faragott képű herceghez akarta férjhez adni.

Ennek a történetnek a hősnőjét hasonló sors érte. Edes apja ugyan nem annyira várur, mint inkább gazdag bácskai földbirtokos, néhány ezer hold fekete föld irigyelt tulajdonosa. E mellett azonban hive a puritán erkölcsöknek, keverve a modern idők áramlatával. A puritánsága abban nyilvánul, hogy nem szívesen cseréli fel régi szokásait, amelyek disznókupec őseiről maradtak rá, a modernség viszont annyira vitte, hogy okvetlenül urhoz akarta adni férjhez a leányát.

A lány, az ünnevelt bácskai fekete királykisasszony viszont sokkal többet szívott magába a kelleténél abból a levegőből, amit romantikának neveznek.

Sok diák lelkesedett még csak nem is olyan rég a fekete szemű *Máró* a bunyókirály leánya után. A diákok most is nagyon kiskorú urak, *Máró* azonban már valóra váltja azokat az álmokat, amelyek megfogamzottak a lelkében.

Szóval, rövidesen végezve, úgy történt a dolog, hogy a vén bunyó fogott a lánynak egy bárót, aki nem volt ugyan sem fiatal, sem gazdag, legkevésbé okos ember. — Minden vagyona hétágu cimeréből, két monokliból és harminchárom élesre vasalt nadrágból állott. A lány sirt és kijelentette, hogy nekimegy a kutnak, de nem használt semmit a fenyegetése. Mondták azt már mások is, ezzel vigasztalta magát az apja.

Tudni kell hozzá azt is, hogy a szépséges *Máró* ekkor már szörnyen szerelmes volt a segédjegyzőjükhöz, akinek ugyan nemcsak hétágu koronája nem volt, de közönséges, ezüst egy koronája is csak minden sátoros ünnepen akadt.

Szerelmi regény hasonló körülmények között nem végződhetik szökés nélkül, — *Máró* is megszökött a segédjegyzővel.

A vén bunyó tépdeste fejének meglevő hajszálait és illojális módon emlékezett meg a szentekről, mikor elolvasta a bucsulevelet, amely Szerbiáról beszélt valamit. Rohant is

azonnal Belgrádba, de eredmény nélkül tért vissza. Ekkor figyelmeztette valaki rá, hogy a Szeged felé vezető uton látta a segédjegyzőt egy mélyen elfátyolozott hölgygyel. Tüvé tette az öreg az egész várost, s megtudott annyit, hogy Máró meg a gavallérja három teljes napot töltöttek egy előkelő szegedi szállodában. A bejelentő lapjuk meg volt még, álnevet használtak, de felismerte az írást.

A szálló személyzete sok olyan érdekes dolgot mondott, ami más körülmény között mosolyt csalt volna a ráncos bunyó arcra is, így azonban csak a kétségbeesés felhőt varázolta oda, minthogy nem éppen a legkellemebb dolog, ha valaki arról szerez tudomást, hogy a hajadon leánya — nászutazást élvez végig.

Ilyennek tartotta őket mindenki a szállodában is. Napközben nem mutatkoztak, odafönn étkeztek a szobájukban, csak este tíz után mentek egy-két órai sétára.

Az öreg a legérdekesebb részleteknél már majdnem toporzékolt a haragtól, azután elvágatott tovább a kapott nyomon — Budapest felé.

Nemsokára pedig felfog bukkanni valamelyik újság apróhirdetése között, hogy:

Máró!
Gyere haza, minden meg
van bocsátva.
Árpád.

Hiszen most már ugyis mindégy. A korrektúra sem segít.

TANÜGY.

(—) Az aradi főgimnázium értesítőjét most tette közzé az intézet igazgatója *Burián János*. Az aradi gimnázium volt tanárjáról, *Telmányi Emil*ről emlékezik meg *Dobos Károly* dr. megleghangu nekrológban. Tudományos fejtegetést *Farkas Ignác* tanár közöl a füzetben. Dolgozatának címe: „L. A. Seneca Medeája és Hippolytosa.” A jól szerkesztett kimerítő füzetben találjuk ezenkívül még a tanártestületet, a tananyag stb felsorolását. Meg van írva a füzetben az intézet története is. Megemlékezik a füzet szerkesztője a tanulók testi neveléséről, írásbeli dolgozataikról, a Petőfi önképző kör működéséről, kirándulásokról, a jutalmakról és alapítványokról. A füzet végén olvashatók a jövő tanévre vonatkozó értesítések és tudnivalók.

Atzél Péter — Solymossy báró ellen

(A kuria döntése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 9.

Érdekes pörben hozott ma ítéletet a kir. Kuria. Érdekes nemesak a szereplő személyeknél fogva, de jogi szempontból is.

Atzél Péter Aradmegye és Arad város volt főispánja indította a pört *Solymossy László* báró aradmegyei nagyhirtokos ellen. Az érdekes ügy előzményei a következők:

A magyar földhitelintézet 1879. évben elárvereztette *Atzél Péter*nek a borosjenői, apateleki, siklói és ternovai határban levő összes ingatlanait, melyeknek 3 millió és 120,000 forint volt a becslésük. A birtokot az árverésen *Klein* testvérek bécsi cég vette meg, a kik aztán 1881-ben *Solymossy* bárónak adták el azt.

Tizenöt esztendővel azután (1896-ban) *Atzél* pört indított *Barabás Béla* dr. országgyűlési képviselő által *Solymossy* báró ellen, a kit *Darányi Gyula* dr. budapesti ügyvéd képviselt.

Keresetében *Atzél* azt állította, hogy az árverésen eladott ingatlanokból mintegy 294 kat. hold *nincsen telekkönyvezve* és így az az árverésen nem is szállhatott át *Solymossy* tulajdonába.

Az aradi törvényszék a mérnök-szakértők többségének ama véleménye alapján, hogy a ternovai vázrajzban 251 hold földnek az ábrája nincsen feltüntetve, alperest ennyi terjedelmű földnek az átadására s a keresetből számított, elmaradt hasznok megfizetésében *elmarasztalta*.

A nagyváradi kir. tábla a törvényszék ítéletének megváltoztatásával *Atzél* Pétert keresetével feltétlenül *elutasította* kimondván, hogy egyéb törvényes bizonyítékok hiányában és csupán csak egy vázrajz hiányosságára támaszkodva, nem lehet egy összefüggésben levő nagyobb földterület valamely egységes részének telekkönyvezetlen voltát megállapítani, annál kevésbé, miután a vázrajz egymagában soha sem bizonyítja valamely ingatlanak ténylegét, telekkönyvezett vagy telekkönyvezetlen állapotát.

Atzél a határozat ellen felfolyamodással élt, a melyet a kuria szüneti tanácsa, *Adám András* bíró előadása alapján ma *elutasított*.

A festőleány tragédiája.

(Hipnotizáló kéjenc.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 9

Budapesten történt az eset, abban a nagy városban, mely erkölcs dolgában hasonlít Párishoz, vagy az ókori Sodomához. Egy szegény kis festőleányt kergetett a halálba egy aljas gondolkodású kéjenc, aki undok tettének végrehajtásához, miután a saját egyéni tulajdonságai elégteleneknek bizonyultak, igénybe vette a negyedik dimenzió veszedelmes varázsát: a *hipnotizist*. Ugy tűnik fel ez a dolog, mint egy modern álom; egy udvarló, aki a saját gyengeségének tudatában, a modern szellemidézés rejtélyes vívmányával a hipnozissal csalja törbe ártatlan áldozatát.

Ezelőtt egy évvel történt. Egy előkelő budapesti fényképészeti atelierben tanult festeni egy tehetséges és szorgalmas leány. Ott festette naphosszat a csinos paszteleket a csinos leányka, aki viruló ifjúságával és bájaival mindenkinek megnyerte a tetszését. Az atelier egyik alkalmazottja: *Nagy Jenő* fényképészegéd olthatatlan szerelemre gyuladt a fiatal leányka iránt. Naphosszat ott ácsorgott a leány festő állványja körül és sugdosott a fülébe hízog, szép szavakat.

A leány azonban nem hallgatott rá. Csábító ígéreteire vállvonogatással felelt s ha a legény könyörgött, rimázkodott, kinevette. Nagy mind tüzebben kezdett udvarolni, de a leány annál fagyosabb volt vele szemben.

Egyszer aztán egy rendkívüli, szokatlan ötlete támadt, aminőt csak francia bulvardregényekben lehet olvasni. A szerelmes fiatalember behívta a leányt a kasirozó szobába és ott beszélni kezdett vele. Közömbös dolgokról, színházról, lóversenyről. Egyszer aztán hirtelen a leány felé fordult s harsány hangon rékiáltott:

— Nézzünk farkasszemet.

A leány megdöbbsent, és önkéntelenül merően, bámult a fiatal emberre. Két szurós, átható tekintetű szem szegeződött szemébe. A fiatal ember az ő tekintetét kereste. A leány érezte, hogy akarata mindinkább fogy, elakar fordulni, de nem tudott: tagjai földmondták a szolgálatot.

Kiáltani akart, de nem tudott. Lassanként béna lett. Mély hipnotikus álomba esett. A fiatal ember, aki a leánynál nem talált meghallgattatásra, most visszaélt a szerencsétlen leány védtelen helyzetével.

Azután hervadni kezdett a kis festő leány. Arcának rózsás pirja eltűnt, duzzadt orcái, szemei beestek, délceg járása ingadozóvá vált. Lázás ingerültség vett rajta erőt. Ideges, érzékeny lett, minden csekélységért sirt. Szülei nem tudták, hogy mi bántja. Kutatták, kérdezték, de kitérő választ adott. Látszott rajta, hogy valami nehéz bánt rágódik különben élénk és derült kedélyén. A leány végre szüleinek unszolására és egyenes kívánságára *Kéty* tanár klinikáján jelentkezett. De *Kéty* professor már nem tudott rajta segíteni. Az elgyengült, enervált leány minden nap érzékenyebb és idegesebb lett.

Két hónappal ezelőtt pedig *egy gyermeknek adott életet* a szerencsétlen teremtés ő maga pedig már nem sokáig húzta az igát. Nehány nap múlva *belehalt*. Főzklatott idegei, földült idegrendszere a borzasztó eset folytán a sirba vitték. Halálos ágyán azt mondta szüleinek:

— Az utolsó kérésem, hogy *toroljátok meg korai halálomat*.

A szülők teljesítették is a martir. kívánságát. Feljelentették az esetet a bíróságnál. A bíróság azonban formai okokból megszüntette *Nagy Jenő* ellen a bünvádi eljárást.

Most *Gleichmann Lajos* dr. budapesti ügyvéd *Nagy Jenő* ellen *halált okozó súlyos testi sértés* miatt újabb feljelentést adott be a budapesti kir. büntető törvényszékhez. A feljelentéshez mellékezte *Kéty* Károly tanár orvosi szakvéleményét is.

Orvosi és jogászai körökben rendkívül érdeklődéssel tekintenek a bírói döntés elé.

HIREK.

Az ideai hadgyakorlatok.

— Az Aradi Közlöny tudóstírójától —

Arad, július 9.

Az aradi helyőrség mint minden évben, az idén is részt vesz a temesvári 7 sz. cs. és kir. hadtesthez tartozó csapatok nagygyakorlataiban, melyeknek tulnyomó része *Krassó-Szörény* megye területén folynak le. A hadosztály gyakorlatok szeptember 3-tól 10-ig fognak tartani szeptember 11-től 14-ig lesznek a zárógyakorlatok *Román-Bogsán* környékén. Szeptember 15-ikén a csapatok részint vasuton, részint gyalog mennek vissza állomáshelyeikre.

Az ezredgyakorlatokat az aradi csapatok itt Aradon tartják meg. Ezek július 21-én kezdődnek és augusztus 26-án illetve 28-án végződnek. Innen a dandár gyakorlatra mennek.

A 34-ik *gyalogdandár*, mely az aradi 33-ik gyalogezredből és a temesvári 61. gyalogezred 1. zászlóaljából áll, augusztus 29-től szeptember 2-ig *Fibis* körül dandárgyakorlatot végez és szeptember 3-án a 33-ik gyalogdandárral (nagyváradi 37-esekkel és a debreceni 39-esekkel) *Fibis*ről együttesen szabad menetelésben a *Bogsán*, *Birkis*, *Füzes* és *Királykegye* közti területen átvonul, majd három gyakorlat után a *Berzavatói* délre eső területen egész *Nagy-Szemlak* és *Doklin* határáig vonul.

A 3. sz. haszárezrednek Aradon és Nagy-Kikindán elhelyezett századai aug. 3-tól 18-ig összpontosítva lesznek Aradon.

A 3. huszárezrednek Aradon állomásozó 1—3-ik századai a dandár-gyakorlatok után — melyek Arad körül lesznek — a 17. gyaloghadosztályal együtt gyakorlatoznak szeptember 14-ig, a

N.-Kikindán állomásozó 4—6-ik századok pedig a 34. gyalog-hadosztály mellé lesznek beosztva és azzal együtt maradnak a zárogyakorlatok befejeztéig, szept. 14-ig.

Megzavart temetés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 9

Nagy vérengzésnek volt színhelye e hó 7-én Sándorfalva község temetője, ahol — mint nekünk írják — *Borbás* Ferencet, a község egyik leggazdagabb emberét temették a mondott napon. *Borbás* Ferenc, akinek a vagyona körülbelül 180.000 forintra rugott, pár év óta állandó civakodásban élt felnőtt gyermekeivel, akiket el is üzött magától. Ennek oka pedig az volt, hogy az öreg *Borbás* viszonyt folytatott egy nála szolgálatban lévő *Csonka* Verona nevű nővel, aki addig izgatta az öreget a gyermekei ellen, míg azoknak végre is távoznia kellett a háztól s a cselédleány lett a parancsoló a házban, aki később törvényes házasságra lépett az öreg *Borbással*.

Pár héttel ezelőtt az öreg *Borbás* súlyosan megbetegedett s ekkor az asszony a házhoz hívatta a jegyzőt és végrendeletet csináltatott *Borbással*, mely szerint az összes ingó és ingatlan vagyont az asszony öröklé, mellőzve a saját gyermekeit. Mikor a *Borbás*-fiuk ezt megtudták, elmentek az apjukhoz, de az asszony és ennek rokonai nem bocsátották be őket.

Rövid időre az öreg meghalt s mivel az asszony rokonsága és ezek általi felfogadott emberek nem engedték meg, hogy a *Borbás*-fiuk a halottas házba menjenek, elkeseredésükben a temetőben támadtak rá az özvegyre, kit a rokonai akartak megvédeni, amiből olyan verekedés keletkezett, hogy özvegy *Borbásné*, aki főokozója volt a bajnak, úgy megsebesítették, hogy eszméletlen állapotban vitték el a helyszínéről s folygyógyulása nem is remélhető. Ezenkívül súlyosan megsérültek még *Csonka* Antal és *Csonka* Ferenc, akik a *Borbás*-fiukat megtámadták.

A temetést csak akkor fejezhették be, a mikor a súlyosan megsérült özvegyet és két testvérét elszállították a helyszínéről.

— **A király, mint kiállító.** Az országos magyar iparművészeti társulat folyamodványt intézett ő Felségéhez az iránt, hogy a király a tulajdonában lévő magyar iparművészeti tárgyakat engedje át a társulatnak arra a célra, hogy randefendi kiállításán azokat bemutatassa. A főudvarmesteri iroda ma értesítette a társulatot, hogy a király szívesen teljesíti a kérelmet s a tárgyakat a kiállítás tartamára átengedte.

— **A megyék államosítása.** A m. kir. belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Arad megye törvényhatóságához intézett legújabb keletű leiratában a megyei számvételek és pénztárak alkalmazottjainak nyugdíj-jogosultságáról részletes kimutatást kéretett magához. A belügyminiszter ezen intézkedése összefüggésben van a megyék pénzkezelésének államosításával.

— **A város közgyűlése.** Aradváros törvényhatósági bizottsága holnap szerdán délután tartja meg július havi közgyűlését. A tárgysorozat pontjai között egy csomó szabadságolás iránti kérelem szerepel, továbbá *Leszkay* András szingizgatónak a Nyári színház bérletének fizetésére vonatkozó kérelme. A város adóügyi osztálya szolgálja személyzetének *lakbér illetmény* megszavazása iránt beadott kérelmét a közgyűlést előkészítő tanácsülés *elutasítani* javasolja. Hajdumegye átiratát azonban, mely a katonai kincstártól a fuvardijaknak felemelését kéri, *pártoló-*

lag javasolja a tanács tudomásul venni. Míg Magyarországon az államkincstár fuvardij fejében kilométerenkint csak 7 krajcárt, addig Ausztriában ennek éppen háromszorosát, vagyis 27 krajcárt fizet. Az átirat a magyarországi fuvardijaknak az ausztriai díjak összegéig való felemelését célozza.

— **A vízvezeték vize.** A vízvezeték művek részvénytársaságának igazgatósága a várostól az aradi vízvezeték viz bakteriologiai megvizsgálását kérte. Az orvosi hivatal a vizet megvizsgáltatta *Pozsgay* István dr. kórházi orvos, bakteriológussal, kinek jelentése szerint a *vízvezeték vize teljesen kifogástalan*. Fertőző, vagy rothadó anyagokat, szóval olyan alkatrészeket, amelyek a baktériumokat táplálják, a vízvezeték viz nem tartalmaz. — Rothadásból származó u. n. *kórnemző csirák* a vízben nincsenek s így az teljesen *ártalmatlan*. A víznek a tifusz kolóniákkal történt összehasonlítása után kitűnt, hogy az az előfordult tifusz betegségeknek előidézője nem lehetett. A vizsgálat megnyugtató eredményéről az orvosi hivatal a napokban fogja kiadni a hivatalos jelentést.

— **A Szelle-ügy** valószínűleg nem fog olyan hamar véget érni, mint gondoltuk. A mai napon például nem történt semmi féle fizetés, bár meglehetősen összegek vannak még a csődkövetelésben. Am két újabb bejelentés történt *Radnáról*, mint halljuk, nagyobb összegben. Érdekes, hogy *Szelle* már sehol sem egyezkedik, hanem szó nélkül fizeti mindenütt a teljes összegeket. Ma *Priegl* dr.-nál kellett volna kifizetnie a *Sallay* István féle 467 koronás tartozását. *Priegl* dr. el is küldte neki a számlát, de *Sonnenfeld* ügyvéd, aki *Szelle* megbízásából teljesíti a fizetéseket, azt mondta, hogy nem fizeti ki, hanem bírói letétbe helyezi. *Ez*zel ugyan nem vitte előbbre a dolgot, mert ezzel a csőd eljárás befejezése elé csak akadályokat gördített. Érdekes az a követelés is, mely *Sánka* Ilonát illeti *Szelle*vel szemben, s melyben *Szathmáry* Béla dr. a jogi képviselő. Még 1885-ben a kiskori *Sánka* Ilona *Szelle*nek az árvaszék beleegyezésével eladta a tulajdonát képező szőlő 1/6-odát a szerződés a *Szelle* kezébe került, még mielőtt a pénzt kifizette volna. Mikor a szerződést *Szelle* kézhez kapta, nem fizetett. Az árvaszék aztán pört indított *Szelle* ellen mely 1885-óta folyik és még most sincs befejezve. Mikor a *Szelle* ellen megnyitották a csődöt, *Szathmáry* Béla dr. is bejelentette követelését.

— **A lipcsei „krach“ áldozatainak száma** ismét egygyel szaporodott. Münchenből jelentik, hogy ott egy hadnagy, a ki ezelőtt néhány hónappal nősült, a lipcsei bank bukásának hírére agyonlőtte magát. Ugyanis a hadnagy 70.000 márkára rugó hozományát a lipcsei bank részvényeiben kapta, melyek most a bukás következtében teljesen értéktelenné váltak.

— **A reakcionárius császár.** *Kaufmann* Berlin város meg nem erősített polgármesterének ügye, izgalomba hozta egész Németországot. A császár neheztelése, újabb hírek szerint, onnét datálódik, hogy *Kaufmann* egy alkalommal nyíltan állást foglalt a kormány flottaszaporítási javaslatával szemben. *Kaufmann* egy barátja ma oda nyilatkozott, hogy újabb választásnak *Kaufmann* nem veti alá magát, mert egyéni ambícióit mindig alárendelte a közügynek a múltban is, s nincs szándékában nevét utcai demonstrációknak engedni oda. Németországban azonban az

a vélemény, hogy ez nem magán ügye *Kaufmann*nak, hanem egy fontos politikai kérdés, melyben a császár alighanem egy kis erkölcsi vereséget fog szenvedni.

— **Két testvér öngyilkossága.** A fővárosban ma délután tragikus kimenetelű öngyilkosság történt. Két testvér összeveszett egymással. A leány a szóváltás után *golyót röpített agyába* s mikor erről a fivertestvér értesült, elkeseredésben *leugrott a lakóház másodemeleti erkélyéről*. Az öngyilkos leány *Somló* Ilonka, egy budapesti trafikoszó leánya, a fiu pedig *Somló* Miksa műegyetemi hallgató. A két súlyosan sebesült testvért kórházba szállították.

— **A függetlenségi párt programja** Somogyvármegye *Szili* kerületében *Makkfalvay* Géza szabadelvű párti jelölt ellen *Kacskovits* Géza lépett fel képviselő jelöltnek függetlenségi programmal. *Kossuth* Ferenc, az országos függetlenségipárt elnöke *Kacskovits* érdekében ma nyílt levelet intézett a kerület választóihoz melyben kifejti az országos függetlenségipárt egész programját.

— **Milliomosok a börtönben.** A lipcsei bankkatasztrófa folytán valószínűleg megtelt milliomosokkal a lipcsei ügyészség fogháza. A letartóztatottak között a leggazdagabb ember azonban a tegnap elfogott *Dodel* tanácsos, volt felügyelő bizottsági elnök a lipcsei banknál. *Dodel* vagyonát *tizennyolc millió márkára* becsülik. Ő Lipcse leggazdagabb embere, a kire még édesanyjától is több milliónyi örökség vár. *Dodel*, mint tegnap már megirtuk, egész vagyonát felajánlotta a bukott bank ügyeit intéző bizottságnak. A lipcsei ügyészség *Exner* igazgató lakásán *letéti jegyeket* foglalt le az angol banknál deponált pénzekről. A Leipziger Bank felügyelő-bizottságának összes tagjai ellen megindították a vizsgálatot, mert az igazgatóság az ő tudtukkal hamisította a mérleget.

— **Megakadályozott kardaffér.** Egy szegzárdi lap írja: *Jónai* Mór „*Kárpáthy* Zoltán“ című regényében olvashatjuk azt a kitűnő jelenetet, amikor az alföldi táblabíró a krakélt, aki őt párbajra kényszeríteni akarja, béreseivel megkötözteti és a megyeházára viteti. Hasonló eset történt mostanában egy szomszédos városkában: Egy nő üres idejét arra használta fel, hogy anonym levélben megrágalmazzon egy ur asszonyt. A megrágalmazott asszony férje azonban kinyomozta a tettest és *bűnvádi* feljelentést tett. A rágalmozó most már fenyegetővé lett, levelet irt az illető ur asszonynak, hogy ha a feljelentést vissza nem vonja, bátyja, aki *katonatiszt*, fog férjétől *elégítelt* követelni. A katonatiszt (állítólag csak élelmezési hivatalnok!) meg is jelent s miután a város összes tartalékos tisztjeit eredménytelenül felszólította, hogy neki ezen ügyben szekundáljanak, személyesen elment a feljelentő urhoz s elégítelt kért. Az illető kijelentette, hogy a neje ellen elkövetett sértésért joggal tette meg a bűnvádi feljelentést s senkinek elégítelttel nem tartozik. A kardos ur erre *tittlegességre* akart vetemedni, azonban a megtámadott el volt készülve e látogatásra s esetleges fejleményeire, csengetett és a merénylő háta megett feltűnt *jobbról a kocsis, balról a házi szolgálta*. A járulnok ur erre jobbnak látta tokjában hagyni gyöngyház-fogantyus, szép egyenes kardját, de kilátásba helyezte annak *nyílt utcán való használatát*. Tette pedig ezt az említett két tanu előtt s ezt rosszul tette, mert a megfenyegetett feljelentést tett ellene a főszolgabírónál, aki hivatalosan értesítette a veszedelmes embert, hogy ha a legközelebbi vonattal el nem utazik, átteszi a feljelentést felettes parancsnokságához, és a panaszt további rendelkezéseig *csendörökkel* fogja őriztetni. Így a kard a hüvelyben maradt, a já-

rulnok ur azonban nem maradt a városban — csak a legközelebbi budapesti gyorsvonatig.

— **Pikler Gyula házassága.** *Pikler Gyula*, a budapesti egyetem tudós tanára házasságra lépett *Spitzer László* gyöngyösi nagykereskedő leányával, *Annával*. Az új pár a mennyiben a nő zsidó, *Pikler* pedig róm. kath. vallású, nem vette igénybe a polgári kötés után az egyházi áldást. Jellemző, hogy a néppárt lapja szokott vádságával még ezt az alkalmat se mulasztja el, hogy *Pikler* iránt érzett vakgyűlöletének ordító hangot ne adjon. Persze a tisztán polgári házasság fáj ezuttal neki.

— **A spanyol király ideálja.** *XIII. Alfonz* király a jövő esztendőben már nagykorú lesz és átveszi az uralkodás vezetését. Azok után, a mik eddig róla nyilvánosságra kerültek, azt kell hinni, hogy a spanyolok ifjú királyja önálló itéletű, leikes gondolkodású és alaposan művelt fiatal ember. A jelenlegi uralkodók között *II. Vilmos* császár a példányképe és nem mulaszt el egy alkalmat sem, hogy a német császár iránt való bámulatának kifejezést adjon. Nemrég is a következőket mondta katonai nevelőjének:

Áldottak legyenek a katonai tudomány haladásai. Azzal, hogy a katonai technika felfedezései következtében a háborúk egyre veszélyesebbé válnak, eleje vétetik annak, hogy a királyok és a népek oly könnyelműen reá szánhassák magukat a háborúra, mint annak előtte. Különb is, manapság egy királynak már nem szükséges lóra ülnie és hadseregét hódító háboruba vezetnie, hogy uralkodását nevezetessé tegye. Nézze például *II. Vilmos* császárt . . .

Es ezzel belekezdett egy dicsérő beszéde a németek császárról. Egy más alkalommal, mikor ismét a német császárról volt szó, *XIII. Alfonz* felsóhajtott:

— Ah, bárcsak hasonlóvá lehetnék hozzá!

Mire tanítója félig tréfásan, félig komolyan megjegyezte:

— Hogy hozzá hasonló lenessen felség, még sokat, igen sokat kell tanulnia.

Es a tanulásban *XIII. Alfonz*nál nincs is hiány.

— **Gombföltétel a gyoroki templomban.** A gyoroki ev. ref. hívek jáldozatkészségéből templomukat átalakították és megnagyobbították. Vasárnap ünnepi aktus kíséretében fölhúzták a gombot és a „kálomista csillagot.“ *Hunyady* lelkész beszédet mondott és fölolvasta az emlékiratot, melyet a gomba tesznek. Miután a gombot megerősítették, a hívek zoltárt énekeltek. Végül *Veress* Károly építő-mester a magából néhány lelkes felköszöntőt mondott.

— **Halálozás.** Súlyos csapás érte *Bing Ede* előkelő aradi bornagykereskedőt és családját. Anyósa *Popper Fanni* urnő a Bécs melletti *Pötzleinsdorfb*an ma szívszélhűdés következtében elhunyt. A megboldogultban *Popper Bernát* a „Wiener Bankverein“ igazgatója édesanyját gyászolja.

Az aradi m. kir. posta, táviráda és telefon hivatal gyászjelentést küldött hozzánk, melyben tudatja, hogy *Zury Ilona* posta- és táviráda kezelő július 8-án d. u. 6 órakor életének 41-ik évében hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. A megboldogult földi maradványai július 10-én délután 3 órakor fognak a *Teleky* utca 7. számú házból a felső temetőben levő sírhelyen örök nyugalomra helyeztetni.

— **Meglopott főkapitány.** A tolvajok régi és ismert tréfája, hogy a rend fő örét, lopják meg, most a makói rendőrfőkapitányjal esett meg. *Vajon István* lakásába este 9—10 óra között, míg a rendőrfőkapitány családjával a verandán vacsorált, az utca felőli oldalon ismeretlen tolvajok az ablakon bemásztak, két szekrényt felnyitottak, és azokból mindenféle holmit elvittek. Másnap a piacon látták a holmit közkezen forogni. A tetteseket még nem sikerült kipuhatolni.

— **Koritovszkyt idézik.** *Koritovszky* lovag már nincs többé, megtért a végső nyugalomra. A budapesti lakás elhagyott, csendes. A látogatók azonban egymásnak adják a kilincset. Hol hűtlen barátai, hol a hitelezők, a kik között volt egy vidéki köpcös emberke is, ki tört magyarsággal beszél, izgatott, megrémült arccal kérdezte a lakás főberlőjétől: — Egészen mind igaz, a mit az ujságok megírnak, hogy a báró öngyilkos lette? — Igaz, igaz, feleli szomorúan. — Krucifiksz, feleli dühösen a tömzsi emberke és szakálába mormogva távozik. Egy szálas levélhordó is kereste a szerencsétlen véget ért lovagot: ajánlott levelet hozott neki Galiciából. Birósági idézés volt. Egy másik galiciai bíróság a lovag temetése napján kérte a budapesti rendőrségtől *Koritovszky* lovag letartóztatását valami 10,000 koronáról szóló váltó miatt. Ő azonban akkor már békén nyugodott az egyszerű fakoporsóban.

— **Eljegyzés** *Huasz* Albert pankotai kereskedő eljegyezte *Weinberger* Mór, kavnai kereskedő leányát *Cecilát*.

— **Adósok veszedelme.** Kolozsvári adósok remegjetelek, olyan veszedelem közeleg felétek, a melyről még a biblia tíz egyiptomi csapása sem emlékszik meg, Az elkeseredett fizető pinczér röpti felétek az első mérgezett nyilat, de hogy hányan fogják őt követni, annak nem vagyunk megmondhatói. Egy kolozsvári lapban a következő Nyiltér jelent meg.

Nyilatkozat.

Van szerencsém azon t. vendégeket fölkerni, hogy hátramaradt tartozásukat *Julius* hó 5 én déli 12 óráig fizessék ki, ellenkező esetben kénytelen leszek tollam mélyebben bemártani és őket névről névre a jövő számban felsorolni.

Tisztelettel

Kovács János
volt fizető pinczér.

Nos tehát e hír után nincs mit tenni más t. vendégek mint fizetni.

— **Artatlanul a börtönben.** Egy debreceni ujság hire szerint a debreceni rendőrség teljes egy évig tartotta lezárva *Gubás* Mihály csavargót, anélkül, hogy számot tudna adni most a lecsukás okairól. A szerencsétlen embert a börtön nyomoruságai megörjítették és örülten is tovább ott hagyták fetrengeni a gonosztevők társaságában. Az egykor erőteljes csavargó most már halálán van és a tébolyodottság teljesen megnémitotta. A kórházba fogják szállítani.

— **Utazás egy asszony körül.** A tréfák nem mindig szoktak sikerülni. Az emberiség nagy része mindazonáltal jobban ragaszkodik azokhoz, amelyekről a legjobb akarat sem tudná lehámozni a zöld jelzöt. Ilyen tréfában volt a napokban része egy aradi uriembernek, aki jelenleg a szalmaözvegység állapotát élvezi. Nyugodtan ül az irodájában, mikor kopognak. A sürgönyhordó jelentkezett egy távirattal, mely *Budapest*ről volt kelezve s ezt tartalmazta:

— Feleséged nincs itt, többi rokonoknál sem.

Forgatja, mézi, nem érti az egészet. Az aláírás a menyecske hugáé, még sem érti. Hiszen az asszony odafönn nyaral valahol a *Tátrában*, természetes, hogy nem lehet *Budapest*en! Nemsokára jön egy másik sürgönyhordó, az is hasonló szövegű távirattal, csak hogy *Nagyvárad*ról:

— Feleséged nem jött hozzánk, talán utban van. Küldj értesítést.

Erre már nyugtalankodni kezdett s szinte ideges lett. Csak nem történhetett az asszonynak valami baja? Nem izlett neki az ebéd, folyton a rejtélyen törte a fejét, elhalasztotta a délutáni alvást is, — mikor mezejön a harmadik sürgöny ugyanazzal a tartalommal egy *dunántuli* faluból. Ez végképpen kihozta a sodrából. Dringend táviratot szalasztott az asszonyhoz, hogy ott van-e a fürdőben és mit csinál? A választ a póstahivatalban várta be, annyira

nyugtalankodott. Ez azután némileg megnyugtatta, bár a megértésig meg most sem jutott;

— Itt vagyok, épp most keltem föl az ebédutáni alvásból. Ezer csók.

A história lényege végre ma derült ki hosszú levélváltás után. Valaki jókedvében sürgönyözött a szalmaözveggy nevében három rokonának, hogy felesége megszökött tőle, tudassak azonnal, ott tartózkodik-e? Alighanem jóbarát lehetett, azonfelül ismerős a körülményekkel, különben nem tudhatta volna olyan pontosan a címeiket. A szalmaözveggy azonban most keresi azt a tréfálkozó barátot, hogy kiegyenlítse vele az ijedség okozta támadást.

— **Katonazene a Baross-kioszkban.** A *Baross*park kioszkjában minden szerda és szombat este fél 9-től fél 12-ig katonazene játszik 20 fillér belépti-díj mellett. Holnap csütörtökön térzene lesz a kioszkban és pénteken a Központi szálloda kerthelyiségében játszik a katonazene.

— **Gólya a börtönben.** Mára virradóra egy füstös képű gólyamadár szállt nagy kelepelés-sel a szegedi Csillagbörtön kéményére. Hajnali két óra felé történt a nagy esemény, amely élénk szenzációt keltett a pihenő rabok között. A kir. kerületi börtön női osztályában a vizsgálati foglyok között hetek óta egy csomó cigányasszony lakik. Ezek között volt egy éjfekete szemű gyönyörű szép fiatal cigányasszony, aki csak úgy került rabságra a társasága révén, melynek az ügye most vár elintézésre a büntető törvényszéknél. Ez a fiatal cigányasszony névleg *Kolompár* Netti, azóta valósággal szenzációja volt a Csillagbörtönnek. Egy tekintetével megbabonázta azt, aki a közelébe jutott úgy belefeledkezett mindenki mélytűzű, varázslatos szeméibe. Bizony, a szomszédos törvényszéki hivatalok helyiségeiben is nem egyszer lecsapták a tollat a tisztviselő urak és az ablakhoz szaladtak, ha a női foglyok séta-ideje elérkezett, hogy láthassák *Kolompár* Nettit, a szépséges fiatal cigányasszonyt, aki mióta lakat alá került, többet sirt, mint egész életében. Valami nagy titok epesztheti ezt a rabságra került *Rikát*, aki legnehezebben tudta elviselni a többi cigányasszonyok között, hogy elszakították az erdőből, mezőtől, bokrok sűrűjétől, ahol kedvére bolyonghatott szabadon, talán nem is egyedül. Faggatták is érte: örök, asszonyok, hogy miért busul, hiszen neki ugy sem lesz baja. *Kolompár* Netti azonban csak sirt, zokogott a börtöncella rácsos ablaka előtt és dehogy mondta volna el azt a nagy titkot, a melyet ott viselt már a szíve alatt. Nap-nap után ott lehetett látni az éjszemű cigánymenyecskét a rácsos ablaknál, nem igen törődött vele ilyenkor, hogy nézik, figyelik, hanem míg a többi cigánynépség lármás össze-visszaságban bagó után kunyorált, addig ő valami megtisztult tekintettel felvetette éjfekete szemét a derült kék égre és sirt, imádkozott kétségbeesetten. Nap-nap után ott lehetett látni, de ma eltűnt *Kolompár* Netti, kiröppent a cellájából, a hol hiába keresték a kíváncsi tekintetek. Kérdezték is sokan a börtönőröket: hova lett a szép cigánymenyecske, azok meg csak jelentősen hunyorítottak és arra mutattak a börtön kórháza felé, a honnan reggeli két óra óta egy kis füstöskepű cigányleányka sirását lehetett hallani. *Kolompár* Bös-kének keresztelték el a börtön legujabb lakóját. *Sándor* Ferenc fogházörmmester lett a kis önkéntes rableány keresztapja. Az anya és leánya egyébként nagyon jól érzik magukat. És nemsokára négy fekete szem fog levillogni a *Kolompár* Netti cellájából: az övé, meg a kis leányáé.

— **Jäger** Mari leánykaja. A *Mária-Nosztrán* időző hires hmvásárhelyi méregkeverő asszony leánykaja nem valami kis parterlis csecsemő, aki négykézláb topog még ide-oda, hanem a

Szeszület.

— Julius 9. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona honidit nélkül, per 100 liter 0/0, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szárított moslék: 12-80—13— korona mmázsánként.

CSARNOK.

Borsi Bálintné temetése.

Irtá: *Móra István.*

(Vége.)

Szép ünneplő ruhában gyülekezett a kísé-
résre a Borsi-had, a Patak-fél, — csak az öz-
vegyen maradt Borsi Bálint szégyenkezett az
egyetlen ruhájában és sugdosta fülből-fülbe:

— A gyerekek is hazajöttek volna, de
nem eresztik őket... Pedig telegrafiroztattam
nekik... Hacsak még a futárvonattal...

— Lekéstek már arról is...

— Le ugy-e? Ó Rozikám, Rozikám...

Akkor beköszönt az udvarba a két pap:
— Laudetur Jézus Krisztusz... kezdi
az öregbik.

— In aeternum amen... szegi a torkát
a kisebb.

A kis udvarban sűrű sokaság közt, ahogy
a gyászokcsi a testtel megindult, Bálint bácsi
odaférfközött urforma öcséséhez:

— Jánosunk, hallod-e, hogy más ne hallja,
kár volt ám, meghidd, ekkora parádét csi-
nálni.

— Nem félti tán kend?...

— Ugy is jó lesz, öcsécském. Csak mond-
jad tovább.

— Nem félti tán senki se tőlem azt a ron-
gyos nyolcvan forintot.

Az öreg ember rántott a szemén egyet:

— Ne bolondozz, hisz ha már így van, jól
is van, de hallod-e, egy kis torra valód mégis
maradt, ugy-e?

— Hát összevissza maradt eddig még ne-
gyedfél forint.

— Én meg eladtam egy rossz subát. De
nézd, a testület csak, Móra Márton, Márta
András, Pintér András is megérdemlene valami
italt. Én vettem egy érett sajtót...

— Ne lármázzon kend.

— Ugy mondom, amiért a szövétneket vi-
szik. Szücs volt az, mind a tizenkettő vala-
mikor...

— Szóljon kend a temetés után majd...

— Hát szólok, János, de meghallgass...

— Ejh!...

Istenadta Borsi Bálintja füt-fát meghitt a
torra.

— Hugom, ángyikám, sógorom, öcsém...
De gyertek. Nem úgy van, mintha asszony ké-
szítette volna, de gyertek egy kis kurcinára,
egy kis érett-sajtra.

Azok mind elődzkodtak, csak édesapámék
igazgatták még a sirt.

— Szép hely — mondogatták — első hely.
Szemközt a nagy Jézusnak...

— János csinálta ezt ki, Borsi János, né,
pénzt ad most is Bálintnak.

— Az ám...

Hallani nem lehetett, hogy János meg-meg-
szítja a fogát:

— Sz... Na itt ez a korona azoknak a
vén iszákoknak. A többi is úgy adom vissza
koronánként, különben a nyakára hág kend.
Isten áldja meg!

Bálint bácsi visszakénytelenedett megint
hozzájuk:

— Márton... András... Mátyás, tik
még a testület vagytok... O, Rozim, Rozim...

Nem beszéltek össze a sirhantolók, de azért
se édes apám, se Zöldi Mátyás, se Pintér An-
drás nem ment el a torra. Még csak a bejáró
vén Kis József se allegálta magát

— Este se már úgy is...

— Böjt is van, pénteki nap...

— Azért vettem sajtót, no, Márton, András,
József bácsi...

— Kiköltekeztél, Bálint, ugyis, ne járd az
eszed. Nem menünk oszt megvan.

— Dehogynem jöttök...

Az öreg, elszegényedett szücsök a kapákat
adták át a temetőcsőznek. Köszönetül édes-

apám egy marok dohányt is, félvállról szólván
vissza Bálint bácsira:

— Nem menünk... Megmondván: nem
menünk...

A pocokos erős ember megrázkódott:

— De hátha én félek is egy magam ott-
hon?...

Hazakisérték. De be csak nem ment egy
se. Rosszul ösmerte Borsi János, aki ennek az
embernek a menyébli jussát a temetésre köl-
tötte, — az öreg szücsöket. Azokban sziv is
van még:

— Nem, Bálint, este van a faluba', eredj,
nyisd ki az ablakokat. Az most az első. A
gyertyaszag hogy kimenjen...

Próbálta nem szólásra is fogni a dolgot, de
csak tovább mentek az emberek. Akkor utá-
nuk kiáltott:

— Hé! Márton, András, József bácsi, Má-
tyás: eddig tart a testület?

A négy öreg szücs hátra se nézett, úgy
állapította meg maga közt:

— Vétkezne, a ki beleenne az ételébe...

Hisz a szegény Rozit is, mint a kinézés mu-
tatja: János temettette el, uri Borsi János...

— Hát... Tudnivaló... Adjon az Isten
szép husvétot!

S elváltak éppen a Patak Pál kocsmája
sarkán, hol ugyan huzzták valakinek a nótát:

A kapusi kanális, kanális,

Elhagyott a szeretóm, babám is;

Ha elhagyott, ha el is, ha el is;

Megélek én egyedül magam is...

IV.

Az özvegy ember kinyitotta csakugyan az
ablakokat. De mikor becsukta, se találta a rá-
vigyázó jótét-leket, pedig ugyan nézelődött sza-
naszét.

Ellenben éhes volt. Nem evett harmad-
napja, pedig jóétü ember volt. A másik házba
való asszony besurrant az ajtó nyílásán:

— Teritsek-e, Bálint bácsi? Van abrosz,
kés, villa, minden...

— Ne terits nekem. Add ide úgy, ahogy
szoktam

— A sajtót, a tepertőt?

— Mindent. Csak kenyeret is, meg sót,
mert nekünk most már nincsen sönk... Ez
meg, ez a korona, nézd, nesze a fáradsá-
godért...

— Köll is azért...

— Köll... Na: most már kimehetsz.

Két szép kurcinát választott ki. S egyikét
elkezdte ropogtatni. A másikat az asztal tulsó
felére toltta és evés közben alábicsaklott a
feje:

— Rozim... Szeretted, Rozim... Az
ilyen husosat szeretted... Hát sajtót? Vagy
ne szegjem meg, ha már ilyen kevesen va-
gyunk? Rozim... Rozim...

S állits akármely oldalra engem, Uram, a
főitámadás ama rettenetes napján, kilépek a
sorbud, ha Borsi Bálint egyfelen lesz az atyja-
fiaival, és aki úgy hiszek benned, ujonszült
nyelvemmel, Uram, a rettenetben is elmondom,
hogy ez nem igazság!...

Színház Uj-Aradon,

a Martini-féle sörcsarnokban.

Bérlet. 5. szám.

Szerdán, 1901. évi július hó 10-én.

A kis baba.

Eredeti bohózat 3 felvonásban. Irtá: Pusztay Béla.

SZEMÉLYEK:

Brucknerné . . . Rózsáné K.	Pató Aladár . . . Gáspár K.
Berta, leánya Ferenciné E.	Steinberger . . . Gáspár Jenő.
Rettenetes . . . Vetési D.	Toncsi, dajka Gáspár M.
Patrontás . . . Ifj. Gáspár J.	Kolompér . . . Várady J.
Csopák János Erdélyi R.	Borcsa, cseléd Vetésiné G.

Közdete 8 órakor.

IDEGENEK ARADON.

— Julius 9. —

Fehér Kereszt szálloda. Dr. Gyurkovits Géza
ügyvéd Budapest. — Fürst Bde gyáros Bécs. —
Schintschek Frigyes ügyész Bécs. — Fischer József
utazó Bécs. — Kölbl Jakab utazó Bécs. — Krausz

Ignácz utazó Budapest. — Frank Ede utazó Manheim.
Millei Johan utazó Bécs. — Hufel Ede utazó Bécs.
— Grünwald Arnold utazó Budapest. — Temesvári
Béla utazó Budapest. — Singer Arnold utazó Prága.
Reule János utazó Bécs. — Kapper Adolf utazó
Bécs. — Seeman Ferenc gyáros Gablona. — Kohn
Albert utazó Budapest.

Vass Szálloda. Friedrich Jónás utazó Hamburg.
Wurm Dávid utazó Prága. — Krausz Lajos utazó
Budapest. — Sattler Zsigmond utazó Bécs. — Van-
dor Károly utazó Budapest. — Steinfeld Károly utazó
Bécs. — Reichenfeld Adolf utazó Budapest. —
Eost Béla utazó Budapest. — Thiemer Rózsi ka-
szirnö Budapest. — Grätzer Pius tanár Kis-Cell.

NYILTÉR.*

Ma

és minden szerdán és szombaton
este 8 és fél órától 11 és fél óráig

a Baross-kioszkban

Katonazene

Belépti-dij 20 fillér.

Egyben van szerencsém a t. c. közön-
ség szives tudomására hozni, miszerint a
lagylalt és jégkáv készítésére Buda-
pestről hozattam egy cukrászt, ki a leg-
messzebb menő igényeket is kielégíti.

Holnap csütörtökön

a Baross-kioszkban
térzene.

Holnapután pénteken

a központi-szálló kerthelyiségében
KATONAZENE.

Számos látogatást kér

Nagy Lajos,

926

bérnök.

Egy

927

gyakornok

alkalmazást nyer

Bing Ede cégnél.

A

színházi zenekar

MA

KANYAGÉZA

sörcsarnokának kerthelyiségében

nagy hangversenyt

rendez.

Szabad bemenet.

A színházi szünetek alatt a fenti zene-
kar minden szerda, szombat és
vasárnapon hangversenyt rendez.

Dobsinai jégbarlang

klimatikus gyógy- és nyaralóhely. Ezen elsőrendű európai nevezetesség Gömör megyében, 9.69 m. magasságban a tengerszín fölött, hatalmas fenyveserdők környezte sztraceni völgyben fekszik. érdekes kiránduló-helyekkel, gyönyörű kilátásokkal, sétányokkal, halászzattal, az új vendéglőben kényelmes ellátással és kiszolgálással.

Villamos lámpákkal hatásosan megvilágított jégbarlang értelmes vezetők kalauzálása mellett, május 15-től okt. 1-ig naponként délelőtt 11 órától délután 3 óráig, — petroleum-, magnésium-világítás mellett bármikor megtekinthető. A barlangi utakat száraz pallók, lépcsők és karfák teszik kényelmessé.

Vasúti állomás délről Dobsina (magy. kir. államvasut, északról Poprad-Felka (Kassa-Oderbergi vasut.) Az állomásokon kocsik. Jégbarlang a dobsinai vasúti állomástól 2 1/2 órányira, a poprad-felkától 4 órányira fekszik, mindenütt gyönyörű, elragadó erdőborította vidékekkel. 874

Az évad alatt posta- és távirda-állomás a jégbarlangnál. Prospektusokkal és értesítésekkel szolgál az igazgatóság.

Nyári ujdonságok.

Már most mérsékeltébb áron kaphatók az alant jegyzett cikkek:

Szerb vászon fehér szines csikkal	mtr. 16 kr.
Sjour csalán vászon, finom izlésű minták	mtr. 20 kr.
Sima csalán battist	mtr. 18 kr.
50 uj minta czérna zeffir	mtr. 35 kr.
Finom battistok	mtr. 30 és 40 kr.
Delainek uj minták	mtr. 55 krtól.

Nagy választék

Pompadour selyem battistokban.

Mosó pongis.

Angol és mosó selyem vásznak.

Fürdő costumok.

Frottir köpeny és fürdő-sapkák.

Blousok.

Menyasszonyi kelengyék.

Férfi fehérneműek.

ROSENBLÜH H. és TÁRSA

ARAD,

Szabadság-tér és Forray-utca sarkán.

8216—901. kh. sz.

Hirdetmény.

Az aratási idő beálltával az ide vonatkozólag fennálló törvényeink és szabályrendeleteink alapján a lakosság érkekeinek megóvása céljából szükségesnek látom a következőket közhírré tenni:

Annak, ki nem cselédminőségben gazdasági munka teljesítésére szerződik, igazolvánnyal kell bírnia.

E nélküli felfogadásuk tilos.

Aratást, hordást, nyomtatást, cséplést s általában bármely gazdasági munkát nem cseléd minőségben szerződésileg elvállalni szándékozó munkásokkal a munka szerződés mindig írásban, a munkások többségének lakhelyén, illetékes községi elöljáróság (Aradon Lócs Rezső aljegyző, avagy helyettese Vannay Gyula aljegyző) előtt kötetendő.

Szénát vagy gabona neműeket a földekről éjjel csupán a közeli tanyákra szabad hordani.

Dinnye vagy kukoricaföldek őrzése céljából készült kunyhók közelében lábas jószágot vagy majorságot tartani nem szabad.

Erő vagy learatott gabona közelében tüzet rakni tilos.

Szalmás gabonának nyomtatás végett a város területére való behordása meg nem engedtetik.

A szérüs helyeken összehordott gabonaneműek akként helyezendők el, hogy az asztag végek között legalább hat méter, míg a sorok között legalább tiz méter üres hely legyen.

A cséplőgép tulajdonos a gép működése színhelyén tűzbiztonság okáért egy fecskendőt, továbbá a munkások testi épségének megóvása érdekében vér elállító szerket, u. mint tannint, csersavas foszforsavas vasoldattal telített vatát vagy tépést és jodiform gazett nyomfoltokat, sebkötéseket és mézga polyát (gummi polya) folytonosan kéznél tartani, a gép körül foglalkozó munkások szűk és testhez simuló ruházatáról és arról gondoskodni köteles, hogy sebesülés esetén sérült az első orvosi segínyt minél hamarabb megkapja. A cséplésnél, valamint az asztagok között dohányozni tilos.

A cséplőgépeket csak képesített gépészek és fűtők kezelhetik. kiknek tiltva van szolgálatuk közben szesz italok élvezése, továbbá a gépfelügyelő személyes felelőséggel tartozik, hogy a gép körül ittias emberek alkalmazást ne nyerjenek.

Fahidon 4000 kg. elegysulyt meghaladó mozdonyok csak akkor szállíthatók, ha erről 48 órával előbb a városi mérnöki hivatalnál jelentés tétel.

Erzsébet, Sága és Gáj külvárosokban, vagy Poltura városrészben a takarmány boglyában, vagy kazalban csak akkor tartható, ha a boglya vagy kazal és az ezt környező épületek közt legkevesebb tiz méter üres tér marad, több boglya vagy kazal pedig csak akkor helyezhető el, ha azok között még öt méter üres tér marad.

Aradon, 1901. évi június hó 14.

Sarlot,
főkapitány.

Vérszegénység, sápadtság, ideggyengeség

ellen

biztos hatású gyógyszer felnőttek, valamint gyermekeknél

az

Kellemes ízű! Umberto Nem keserű!

China-vasbor.

Az Umberto-bor China és vasat, e két leghathatósabb gyógyszert a legjobb minőségű borban feloldva kelően adagolva tartalmazza, mely erejénél és kellemes ízénél fogva a gyógyulást nagyban elősegíti.

Vérszegények, különösen hölgyek, sápkóros gyermekek, valamint gyöngéledők és lábadozók ne mulasszák el egyszeri kísérlettel meggyőződni e k. váló gyógybor hatásáról. — Az Umberto China-vasbor egyszersmind gyomorerősítő, sőt vérszegény betegeknek egyetlen étvágygerjesztő és kitűnően emészthető gyógyszernek bizonyult.

Egy félliteres üvegnek ára 1 frt 20 kr.

Nyilatkozat.

Tek. Hajós Árpád urnak Arad. Örömmel értesitem, hogy Umberto china vasbora betegemnél, különösen ideggyengéknél, neurastheniában szenvedőknél meglepő jó hatással volt.

Szeged, 1901. február 10.

Tisztelettel

Dr. Zápoly Nándor.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten.

Délmagyarország részére egyedül

Hajós Árpád

gyógyszertárában az „Isteni gondviseléshez”

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

2779—1901. tkv. sz.

Árverési hirdetés kivonat.

A battonyai kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Knapcsik András végrehajtónak, Szlamkai János végrehajtást szenvedő elleni 600 korona tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a szegedi kir. törvényszék, (a battonyai kir. járásbíró) területén lévő, a mezőkovácsházi 207. sz. tjkvben A+2. sorsz. herésre a társtulajdonosok jutalékára is 288 korona, a mezőkovácsházi 600. sz. tjkvben A+237. hrzi számú ingatlanra és pedig a társtulajdonosok ingatlanaira is 580 kor. az 556. hrzi sz. ingatlanak 1/4-ed részére és pedig azon részből, mely ifj. Józsa György és Sárközi János nevében áll 539 korona kikiáltási árban és végül a 468. hrzi számú ingatlanra a társtulajdonosok birtokjutalékára is az árverést 112 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1901. évi augusztus hó 9-ik napján d. e. 10 órakor M.-Kovács háza községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3383. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerényt átsegélyeztetni.

Kelt Battonyán, 1901. évi június hó 21-ik napján.

A battonyai kir. járásbíró mint tkvi hatóság.

924 **Battonyai kir. albiró.**

Magyar kir. államvasutak igazgatóság.

28902—901. F. IV. szám.

Hirdetmény.

A kézbesíthetetlen és fölös szállítványok a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés útján, d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomások teherárú raktáiraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghívatik.

állomáson	1. é. július hó
Bpest, ny.	18-án
Nagyvárad	18-án
Pozsony	22-én
B.-Csaba	22-én
Szeged	23-án
Kassa	23-án
Szabadka	23-án
Kolozsvár	24-én
Pécs	24-én
Debreczen	24-én
Bpest dpart	25-én
Veszprém	25-én
Arad	25-én
Kecskemét	29-én
Győr	29-én
Zágráb	29-én
Miskolcz g. r. u.	30-án
Eszék	30-án
Ujvidék	30-án
Bpest-Józsefváros	31-én
Szatmár-Németi	31-én

Budapest, 1901. július hóban.

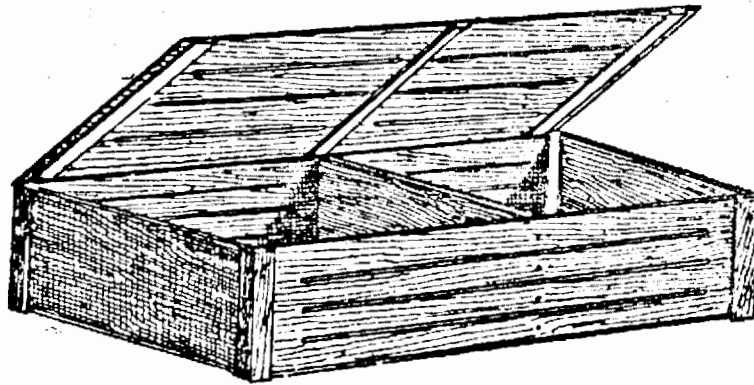
Az igazgatóság.

MUNK II. és FIAI

gőzfűrész-, parkett-, hordó-, láda- és faárugyár, szakács, szlatina és madrizestyi uradalmak,

Maros-Szlatina, Arad m.

Ajánlják szőlő és egyéb gyümölcs szállítására kitünően bevált **egyedüli alkalmasnak elismert**



szabadalmazott farekeszeiket.

Fagyapót minden rekeszhez ingyen!

Képviselő Arad részére:

Schäffer Henrik, András-tér (Bing-ház.)

Telefon 208. sz.

„Balf kénes iszapfürdő“

Sopron mellett,

a hasonnevű vasuti állomás közvetlen tőzomszédóságában.

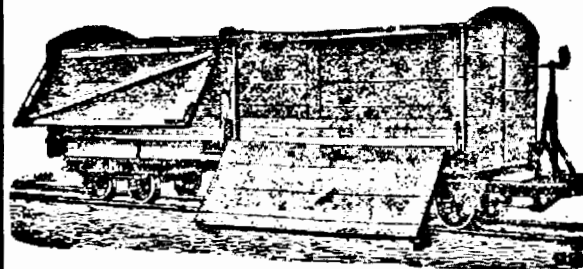
A gyógyfürdő erdős hegyektől védett gyönyörű völgyben terül el. Pormentes ozonduz levegő.

Javalva van: izom és ízületi csúsz, csúszos hűdése, közhvényes ízületi lob, idült izzadmányok, görvetykór, bujakór, idült lémmérgezés, az idegek betegségei, a légzőszervek hurutjai, idült bőrbetegségek, sérülések és különböző csontbántalmaknál.

Gyógyhatányok: Meleg kénes fürdők. Kénes-vasas lápfürdők, melyek női bajoknál és idült csúsznál használnak (a hivatalos vegyelemzés szerint vasoxyd tartalommal 18-szor oly erősek, mint a világhírű Marienbadi moorfürdők.) **Villamos kénesvízfürdők.** (Dr. Gärtner módszere szerint,) melyek főleg idegbántalmaknál alkalmaztatnak rendkívüli sikerrel. **Villamos fényfürdők** elhízás ellen. **Szénsavas pezsgőfürdők** szív- és idegbajok ellen, dr. Reitter-féle **forrólevegő kezelések.** **Hidegvízgyógyintézet.** Az összes fürdők a mai kornak megfelelően, a legnagyobb kényelemmel vannak berendezve.

Ivó kúrál a kénes savanyuvízforrások és egy főleg a vese és hólyagbántalmaknál kitűnő gyógyhatású lithiumos savanyuvízforrás lesz használatra, mely utóbbi savanyuvíz 25 üvege (fél liter) 5 koronába kerül.

Bővebb felvilágosítással szolgál: **Balf kénes gyógyfürdő igazgatósága,** vagy a tulajdonos **Med. dr. Wosinek István.** Posta, vasuti és telefon állomás a fürdőtelepen. 857

RÉPAVASUTAK

U. M.: SINEK, VAGANYOK, KOCSIK, VÁLTOK, MOZDONYOK STB. A **RÉPAIDÉNYRE BÉRBE IS ADATNAK.**

ROESSEMANN és KÜHNEMANN
Koppel Arthur-féle Vasutak 918
BUDAPEST, VI. KÜLSŐ VÁCZI-UT 113—115.

Aradi nyomdárészvénytársaság kényvayomdája.

1192—901. alk.

Hirdetmény.

Egy darab 6—7 éves pej szőrű, nyaka jobb oldalán B bélyegű kancza ló, bitangásban felfogatott s ha jogos tulajdonosa nem jelentkezik, **folyó évi július hó 15-én d. u. 3 órakor nyilvános árverésen eladatni fog.**

Arad-Gája, 1901. július hó 8-dikán.

Madarász,
alkapitány.



Aranyéremmel jutalmazva a párisi 1900. évi világkiállításon.

Kapható: minden — hirdetésünk útján felismerhető — üzletben. 878

10, 16 és 30 filléres dobozokban.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

99574—28100. F IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adni:

Állomáson	1. évi július hó
Debreczen	12-én d. e. 9 óra
Szeged	18-án d. e. 9 óra
Arad	30-án d. e. 9 óra

Budapest, 1901. július hóban.

Az igazgatóság.

15478—1901.

Hirdetmény.

Az 1883. évi XLIV. t.-cz. 18. §-a értelmében közhírré tétetik, hogy az iparosok, kereskedők, ügyvédek és mindennemű nem fix jövedelmű haszonhajtó foglalkozást űző adóköteleseket érdeklő, az 1901. évre való érvényesítéssel készített III. oszt. kereseti-adó kivétési javaslatok folyó július hó 8-ától kezdődő 8 napra a városi adóügyi-osztály 1. számú helyiségében közszemlére tétetnek ki.

Erről azzal értesítjük Arad sz. kir. város közönségét, hogy a kereseti-adó javaslatokat bárki megtekintheti és azok elleni észrevételeit a közszemlére tétel ideje alatt írásban a kir. pénzügyigazgatóságnál, később írásban vagy szóbelileg az adókövető-bizottság előtt előterjesztheti.

Arad, 1901. július hó 6-án.

A városi tanács.